

Univerzita Palackého v Olomouci
Přírodovědecká fakulta
Katedra rozvojových a environmentálních studií

Veronika Pluskalová

Migrace ze zemí Střední Ameriky do Spojených
států amerických

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Lucie Macková, M. A., Ph.D.

Olomouc 2023

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora	Veronika Pluskalová
Název práce	Migrace ze zemí Střední Ameriky do Spojených států amerických
Typ práce	Bakalářská
Pracoviště	Katedra rozvojových a environmentálních studií
Vedoucí práce	Macková Lucie, M.A., Ph.D.
Rok obhajoby práce	2023

Abstrakt

Ve své bakalářské práci se zabývám problematikou migrace ze zemí Střední Ameriky, konkrétně Hondurasu, Salvadoru a Guatemaly, do Spojených států amerických. Zaměřuji se na to, jaké jsou hlavní důvody k migraci a také na to, do jakých zemí USA nejčastěji míří právě migranti z těchto zemí. V práci se mimo jiné věnuji otázce bezpečnosti v zemích severního trojúhelníku, protože právě strach z násilí nebo ozbrojeného konfliktu a s tím související nestabilní politická situace je jedním z hlavních důvodů migrace, na což poukazuje moje práce.

Klíčová slova	Migrace, bezpečnost, severní trojúhelník, USA
Počet stran	53
Počet příloh	-
Jazyk	Český

Bibliographical identification

Autor's first name and surname	Veronika Pluskalová
Title	Migration from Central American countries to the United States of America
Type of thesis	Bachelor
Department	Department of Development and Environmental Studies
Supervisor	Macková Lucie, M.A., Ph.D.
The year of presentation	2023

Abstract

In my bachelor's thesis, I deal with the issue of migration from the countries of Central America, namely Honduras, El Salvador and Guatemala, to the United States of America. I focus on what are the main reasons for migration and also on which countries in the USA migrants from these countries most often go to. In my work, among other things, I focus on the issue of security in the countries of the Northern Triangle, because it is the fear of violence or armed conflict and the related unstable political situation that is one of the main reasons for migration, which my work points out.

Keywords	Migration, security, Northern Triangle, USA
Number of pages	53
Number of appendices	-
Language	Czech

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval/a samostatně s vyznačením všech použitých pramenů a spoluautorství. Souhlasím se zveřejněním bakalářské práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů. Byl/a jsem seznámen/a s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

V Olomouci dne

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Veronika PLUSKALOVÁ
Osobní číslo: R200408
Studijní program: B0588A330001 Mezinárodní rozvojová a environmentální studia
Téma práce: Migrace ze zemí Střední Ameriky do Spojených států amerických
Zadávající katedra: Katedra rozvojových a environmentálních studií

Zásady pro vypracování

Bakalářská práce se zabývá migrací z vybraných zemí Střední Ameriky do Spojených států amerických. Zaměří se na tzv. severní trojúhelník – Honduras, El Salvador a Guatemala. Práce bude popisovat počty migrantů z těchto zemí, jejich proměnu v průběhu let a oblasti Spojených států amerických, kam míří nejvíce migrantů. Práce také představí tzv. hometown associations a jejich rozvojové projekty v zemích původu.

Rozsah pracovní zprávy: 10 – 15 tisíc slov
Rozsah grafických prací: dle potřeby
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

JANDOUŘEK, Jan. *Sociologický slovník*. 2. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN: 978-80-7367-269-0.
KOŽÁK, Kryštof. *Zahraniční politika USA na začátku 21. století*. AMO. 2009. ISBN: 978-80-87092-11-8. [online]. In: https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2015/11/amo_usa-web.pdf
TOMEŠOVÁ, Gabriela. *Mezistátní migrace o Latinské Americe*. 2012. Olomouc. [online]. In: <https://theses.cz/id/nim3ts/1967435>
WITHOL DE WENDEN, Catherine. *Atlas migrace*. Vyd. 1. Lingea. 2020. ISBN: 978-80-7508-627-3.
Ženevská úmluva – Úmluva o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951, ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna 1967, publikována pod č. 208/1993 Sb.
Migrants death and disappearances [online]. 2021. In: <https://www.migrationdataportal.org/themes/migrant-deaths-and-disappearances>

Vedoucí bakalářské práce: Lucie Macková, M.A., Ph.D.
Katedra rozvojových a environmentálních studií

Poděkování

Na tomto místě děkuji své vedoucí práce Lucii Mackové, M.A., Ph.D. za její odborné vedení, rady a připomínky při psaní této bakalářské práce.

OBSAH

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	8
SEZNAM ZKRATEK.....	9
ÚVOD	10
1. CÍLE PRÁCE A POUŽITÉ METODY	11
2. MIGRACE.....	13
2.1 IMIGRANTI A PRÁVO NA POBYT	18
2.2 ZÁKLADNÍ MODELY IMIGRAČNÍ POLITIKY	20
2.3 IMIGRAČNÍ POLITIKA USA	22
3. ZEMĚ SEVERNÍHO TROJÚHELNÍKU	24
3.1 OBECNÉ INFORMACE O ZEMÍCH SEVERNÍHO TROJÚHELNÍKU	24
3.2 HONDURAS.....	26
3.3 SALVADOR	28
3.4 GUATEMALA	29
4. MIGRACE A BEZPEČNOST V SEVERNÍM TROJÚHELNÍKU.....	31
4.1 BEZPEČNOST A POULIČNÍ GANGY	31
4.2 OBRANA A BEZPEČNOST.....	33
5. MIGRACE ZE ZEMÍ SEVERNÍHO TROJÚHELNÍKU.....	36
5.1 ZASTOUPENÍ V USA.....	36
5.2 SHRNU TÍ.....	41
6. DISKUZE	42
ZÁVĚR	45
ZDROJE	47

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Obr. 1: Terminologická mapa migračních politik.....	21
Obr. 2: Geografická poloha Hondurasu.....	28
Obr. 3: Geografická poloha Salvadoru.....	30
Obr. 4: Geografická poloha Guatemaly.....	31
Obr. 5: Vyobrazení států, kam nejvíce emigrují lidé z Guatemaly a Salvadoru a jejich demografické zastoupení v daných zemích.....	39
Graf 1: Počet vražd na 100 000 obyvatel během let 2000–2014 v zemích severního trojúhelníku – Honduras, Salvador a Guatemala.....	32
Graf 2: Nárůst populace Salvadorců v USA během let 1990–2017.....	38
Graf 3: Nárůst populace Guatemalců v USA během let 1990–2017.....	40
Graf 4: Nárůst populace Honduranů v USA během let 2000–2017.....	41

SEZNAM ZKRATEK

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

HDP – hrubý domácí produkt

IOM – Mezinárodní organizace pro migraci

LGBT – zkratka označující lesby, gaye, bisexuály a transgender osoby

MUNI – Masarykova univerzita

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

OSN – Organizace spojených národů

UNESCO – Organizace spojených národů pro výchovu, vědu, a kulturu

UNHRC – Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky

USA – Spojené státy americké

ÚVOD

Pojem migrace má kořeny daleko v historii, kdy jako o první migraci můžeme mluvit v souvislosti s rozšiřováním lidského druhu z Afriky nebo se stěhováním národů na konci starověku. V současné době je pojem migrace velmi často používán, ať už v médiích, v různých diskuzích, na internetu, ale i mezi lidmi samotnými. Možná za to mohou „migrační krize“ v letech 2015 a 2016, kdy jsme ve světě zaznamenali vysoký nárůst přistěhovalců především z afrických zemí a Blízkého východu, kteří primárně utíkali z důvodu válečných konfliktů. Další migrace směřovala ze zemí Latinské Ameriky směrem do USA, kdy z Kolumbie a Venezuely odcházeli lidé kvůli politické nestabilitě a strachu z pouličních gangů. Neméně významnou je v tomto regionu migrace ze zemí tzv. severního trojúhelníku, o které bude pojednávat tato práce.

V současné době se mluví o další uprchlické vlně v Evropě v souvislosti s válkou na Ukrajině, což se hodně dotýká i České republiky, protože je jednou z cílových zemí Ukrajinců. Lidé své země opouští z různých důvodů, například z ekonomických, sociálních, náboženských, politických, ale také z environmentálních důvodů. Nemigrují tedy jenom lidé, kteří ze země utíkají kvůli ozbrojeným konfliktům nebo hladomoru, ale také ti, kteří chtějí získat lepší práci, za svými rodinnými příslušníky, za vzděláním, za kvalitnějším zdravotnictvím, tedy za vidinou zkvalitnění jejich života. Migrace ovlivňuje životy nejen těm, kteří migrují, ale i obyvatelům původního a přijímacího státu, a to z různých důvodů.

Když se na migraci podíváme ze širšího pohledu, tak můžeme říct, že se netýká pouze těch, kteří v současnosti migrují, ale především budoucích generací. Nelze také opomenout fakt, že s oficiální migrací pobíhá souběžně i migrace nelegální, která s sebou nese negativní dopady, například aktivity v oblasti kriminality a zločinu.

1. CÍLE PRÁCE A POUŽITÉ METODY

Cílem bakalářské práce je přiblížit čtenářům problematiku migrace ze zemí severního trojúhelníku, tedy Hondurasu, Guatemaly a Salvadoru, nejprve pomocí obecných informací o jednotlivých zemích a oblasti severního trojúhelníku jako celku. Následně bude diskutována problematika migrace z těchto zemí. Také bych chtěla rozšířit povědomí o bezpečnostní situaci v zemích severního trojúhelníku a problémech s pouličními gangy. Byly stanoveny výzkumné otázky:

- 1) Jakým způsobem souvisí bezpečnostní situace s migrací v oblasti severního trojúhelníku?
- 2) Jaké jsou hlavní důvody migrace z těchto tří zemí?
- 3) Do jakých oblastí Spojených států amerických nejčastěji míří migranti z Hondurasu, Guatemaly a Salvadoru?

Bakalářská práce je zaměřena především na migraci ze severního trojúhelníku, konkrétně ze zemí Honduras, Guatemala a Salvador do Spojených států amerických. Ve druhé kapitole se budu věnovat obecné definici migrace. Následně bude migrace rozdělena podle různých typologií na vnější a vnitřní, nucenou a dobrovolnou, individuální nebo skupinovou. Dále rozeberu migraci z hlediska času a jestli se jedná o migraci legální nebo nelegální. Důvody, které vedou lidi k odchodu ze země dělíme na dvě kategorie, a to na pull a push faktory, které následně v práci popíšu podrobněji a také zmíním některé výzvy, které souvisí s migrací, například etnická rozmanitost v cílových zemích. Dále budu čerpat z knihy Josepha Carens *Imigranti a právo na pobyt* (Carens, 2016) a v podkapitole budu psát o nutnosti vytváření programů migračních politik nebo o globální provázanosti migračních tras. Vlády jednotlivých zemí vytváří programy v rámci migrační politiky, což názorně ukazují pomocí terminologické mapy migračních politik.

Ve třetí kapitole budou rozebrány nejprve obecné informace o severním trojúhelníku jako celku, zaměřím se na oblast výzev a příležitostí, odolnosti vůči přírodním katastrofám a na energetiku. Pak ve třech podkapitolách budu psát konkrétně o Hondurasu, Salvadoru a Guatemale, kde zmíním nejdůležitější informace o zemi, její ekonomické a politické situaci nebo hospodářství. Text v této kapitole doplním mapami, kde bude přehledně vidět geografická poloha a rozloha každého státu. Všechny informace k těmto zemím budu čerpat ze stránek zastupitelských úřadů Ministerstva

zahraničních věcí ČR. V poslední kapitole se zaměřím na migraci z Hondurasu, Guatemaly a Salvadoru. Zde budu zpracovávat data z analýz Pew Research Center. Budu se zde zabývat nárůstem hispánské populace v USA během let, konkrétně populace Honduranů, Guatemalců a Salvadoranů. To doplním vlastními grafy, které znázorňují právě nárůst populace u každé země zvlášť. Pak vytvořím mapu Spojených států, kde vyznačím nejčastější cílové destinace migrantů z těchto zemí.

Tato práce má deskriptivní charakter, byla vypracována rešeršně-kompilační metodou. Informace a data jsem čerpala nejen z tištěné literatury, ale i z internetových zdrojů, jako jsou články v elektronických časopisech, elektronické knihy, odborné práce nebo stránky oficiálních organizací. Protože se moje téma zabývá španělsky mluvícími zeměmi, čerpala jsem z několika španělských a anglických knih, převážně však z českých překladů. Ke zpracování grafů, mapy a tabulek jsem využívala data ze statistických databází OSN nebo z analýz PewResearch Center.

2. MIGRACE

První kapitola se věnuje obecnému termínu migrace, jeho vymezení a vysvětlení některých terminologií. Dále zde rozebírám, jaké jsou obecné motivy k emigraci (tedy opuštění rodné země) a věnuji se i profilu migrantů z hlediska věku, genderu a původu. Také zde zmíním současné trendy migrace. Nejprve si musíme definovat, co to migrace vlastně je. Podle Jandourka je to „*pohyb osob, skupin nebo větších celků obyvatel v geografickém a sociálním prostoru spojený s přechodnou nebo trvalou změnou místa pobytu.*“ (Jandourek, 2007, s. 159). Sociologický slovník uvádí, že je to „*označení pro geografický pohyb jedinců nebo skupin, tj. pro mobilitu lidí v užším nebo širším geografickém prostoru.*“ (Petrušek, Maříková, Vodáková, 1996, s. 224). Migraci můžeme rozdělit do dvou základních kategorií, a to na vnější a vnitřní. Při vnější migraci se jednotlivec nebo skupina lidí přemísťuje z místa na místo mimo zemi trvalého pobytu, ať už dlouhodobě nebo krátkodobě. Můžeme ji nazvat také jako mezinárodní migrace. V rámci vnitřní migrace se jedinec nebo skupina lidí přesouvá v rámci jednoho území, které je definované státními hranicemi. Tuto migraci nazýváme vnitrostátní.

Další rozdělení může být například dobrovolná a nucená migrace. Nucená migrace je proces, kdy jsou lidé donuceni opustit své domovy nebo rodnou zemi například z důvodu strachu o život, vypuknutí válečného konfliktu v zemi, rasové nebo náboženské diskriminace nebo nemoci. Na druhou stranu dobrovolná migrace je proces, kdy lidé opouští své domovy na základě vlastního rozhodnutí, ať už kvůli lepším pracovním nebo životním podmínkám, rodině nebo studiu. Další dělení migrace je například na individuální, kolektivní a masovou. Individuální se týká pouze jedné osoby. Kolektivní migrace je migrace dvou a více lidí a za masovou migraci považujeme odchod velkého množství lidí záraz. Můžeme mít také krátkodobou, dlouhodobou, přechodnou a kyvadlovou migraci, ty rozdělujeme podle doby. Rozdíl mezi dlouhodobou a krátkodobou migrací odborníci vymezují tak, že ta krátkodobá netrvá déle než jeden rok. O přechodné migraci se můžeme bavit, pokud migrant po určitou dobu (dočasně) pracuje v jiné zemi, než ze které pochází. Pokud migrant pendluje mezi domovskou zemí a zemí, ve které pracuje, mluvíme o kyvadlové migraci. Nakonec můžeme definovat migraci legální a nelegální. Legální migranti mají veškerá povolení k pobytu nebo práci v dané cílové zemi. Naopak ilegální migranti překračují hranice cílové země protizákonným způsobem (Palát, 2013).

Pro oblast společenských věd 20. století byly výraznou inspirací zákony migrace Ravensteina (1876, 1885, 1889). Právě na přelomu 19. a 20. století v oblasti teorie migrace nastává výrazný posun zejména v tom smyslu, že věda přestává migraci chápat jen jako mechanické přemísťování z místa na místo, ale jako proces vyvazování se ze sociálních vazeb ve zdrojovém prostoru a navazování nových sociálních vazeb v zemi cílové. Migrací zpřetrhané sociální vazby si imigranti v novém prostředí nahrazují tvorbou různých struktur, některé se pohybují i na hranici legality. Naopak úspěšní imigranti často přimykají ke státu jako k instituci, jež jim nahrazuje jejich vlastní rozšířenou rodinu ve zdrojovém prostoru (Drbohlav, Uherek, 2007, s. 128). Autoři německé sociologie, jako jsou Simmel nebo Weber nechápu migraci jako pouze negativní jev. Imigranti v novém prostředí získávají specifický status, kvůli tomu, že jsou vyvázáni z původního prostředí a zároveň jsou začleněni do nového prostředí, což jim může poskytnout určitý společenský nadhled. Usedlé obyvatelstvo často předpokládá, že ten, kdo cestuje, zná lidi a svět a je obdařen mnohými dovednostmi, které oni sami postrádají (Drbohlav, Uherek, 2007, s. 129).

Ve druhé polovině 20. století pohled na problematiku migrace ovlivnil demograf Petersen, který v roce 1958 publikoval obecnou typologii migrace. Sám Petersen upozorňuje na fakt, že jeho obecná typologie migrace nelze sestavit a aplikovat bez vytvoření typologie společnosti, pro něž byla typologie migrace určena. Uvádí podstatný rozdíl v chování nomádských a usedlých společností, přičemž nomádské společnosti nepotřebují vnější podněty k migraci, protože pro ně je migrace součástí jejich životního stylu. Typy migrací se dle Petersena mění v čase s technologickou vyspělostí migrujících skupin. Základní migrační typy dle Petersena jsou primitivní, nucená, vynucená, svobodná a hromadná. Vyčlenil tzv. primitivní migraci, která se dá aplikovat hlavně na migraci původních společností, pokud migrují z ekologických důvodů (vyčerpání zdrojů). Další stanovené migrační typy se navzájem překrývají (Drbohlav, Uherek, 2007).

Důvody, které lidi vedou k tomu opustit svoji rodnou zemi, můžeme rozdělit do dvou kategorií, a to na push faktory (které ovlivňují odchod z domovské země) a pull faktory (které ovlivňují to, proč člověk chce jít do dané země). Mezi push faktory řadíme například ekonomickou nestabilitu země, změnu životní úrovně, rychlý demografický růst, národnostní, náboženské a válečné konflikty nebo zhoršování environmentálního

prostředí. Mezi pull faktory řadíme politickou stabilitu, ekonomickou prosperitu, možnost seberealizace a svobodu nebo vysokou kvalitu života.

Obecně nejčastěji lidé migrují do západních zemí, proto rozlišujeme dva migrační směry – východ-západ a jih-sever (tato trasa je typická pro USA). Trendy migrace současné doby jsou takové, že migrační trasy jsou navzájem propojené, do cílových zemí migruje čím dál více lidí a do procesu je zapojeno čím dál více zemí. Podobu migračních proudů v současnosti zcela jistě ovlivňuje globalizace. Neznamena to ale, že vymizelo tradiční regionální zakotvení migrace. Zatímco v minulosti do Spojených států mířili migranti hlavně z Evropy, dnes většina z nich pochází přímo z Ameriky (Withol de Wenden, 2020). Migrace postupně nabývá na intenzitě, je členitější, a to s sebou nese jisté politické problémy. Dalším trendem může být to, že čím dál více migrují samostatné ženy.

S migrací souvisí další výzvy, jako například to, že se zvyšuje etnická rozmanitost v cílových zemích. Pokud diskutujeme o migraci mezistátní, migranti často přichází do cílových zemí z rozdílných politických institucí, s jiným jazykem a kulturními zvyky a tradicemi, typem společnosti nebo náboženstvím. Migranti často pochází z jiných životních poměrů a v cílové zemi žijí v chudších lokalitách odděleni od majoritní společnosti. Můžeme tedy říct, že imigrace těchto skupin mění nejen složení obyvatel v cílové zemi, ale také prohlubují rozdíly uvnitř společnosti. Aby se předcházelo právě rozdělování společnosti, je nezbytné, aby se určila práva imigrantů, a aby se zformovala pravidla pro jejich začlenění do společnosti (Castles, Miller, 1993). Ve druhém případě, tedy z pohledu zdrojového státu je migrace chápána z pohledu jednotlivce pozitivně, ovšem z pohledu státu je tato otázka diskutabilní. Země může brát emigraci jako selhání společnosti a celkově státu, protože nejvíce odchází lidé v produktivním věku, kteří jsou často vysoce kvalifikovaní a stát do nich investoval prostředky a nyní si nemůže být jistý, jestli se odcházející lidé někdy vrátí zpět. S tím souvisí trend stárnutí populace a tzv. brain drain neboli odliv kvalifikované pracovní síly. V budoucnu budou migraci ovlivňovat faktory jako růst nebo pokles počtu obyvatel v jednotlivých oblastech světa, větší počet žadatelů o azyl, změna klimatu, rychlá urbanizace nebo vliv informačních technologií (Withol de Wenden, 2020).

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj přišla s definicí, podle které je za migranta považován každý člověk, který překročí mezinárodně uznávané hranice státu a

zůstává v jiné zemi déle, než je jeden rok (OECD, 2001). Palát ve své knize *Ekonomické aspekty mezinárodní migrace* rozděluje migranty tímto způsobem:

1. Uprchlík – osoba, která zapadá do definice Ženevské úmluvy¹. V České republice je označován jako azylant.
2. Imigrant – osoba, která přichází do země za účelem dlouhodobějšího pobytu.
3. Emigrant – člověk, který opouští svoji domovskou zemi z jakéhokoliv důvodu.
4. Nelegální emigrant – cizinec, který na území cizí země vstupuje bez platných oprávnění nebo bez platného oprávnění v zemi již žije.
5. Dočasní pracovní migranti – osoby, které v zemi žijí určitou dobu z důvodu pracovního poměru a po jeho skončení se vrátí do jejich rodné země.
6. Vysoce kvalifikovaní migranti – lidé, kteří v cizí zemi působí za účelem práce.
7. Rodinní příslušníci – osoby, které do cizí země putují za svými rodinami, které v zemi žijí již delší dobu.
8. Navrátilci – lidé, kteří se po určité době vrací zpět do země svého původu (Palát, 2013)

Mezinárodně migruje 3,5 % světové populace, z toho je asi 50 % žen. Složení současného migrujícího obyvatelstva je mnohem diverzifikovanější než v minulých dobách.

Zatímco v průběhu 2. poloviny 19. století se migrace týkala především evropských národů, dnes se k mobilitě obyvatel bohatých zemí přidala migrace obyvatel z původně chudých regionů. V rámci světové, skoro 8 miliardové populace, se migrace týká více než jedné miliardy osob a v počtu je zahrnuta i vnitřní migrace. (Novotná, 2023). K tradičním proudům migrace ve směru z méně rozvinutých zemí do rozvinutých (rodina, práce) se přidávají proudy mezi státy méně rozvinutými (práce, azyl) i rozvinutými (kvalifikovaní migranti) a migrace ve směru z rozvinutějších zemí do zemí méně rozvinutých (Withol de Wenden, 2020). Dle dat Evropské komise bylo v roce 2022 v EU podáno více než 920 000 žádostí o azyl, což představuje nárůst bezmála o 50 % v

¹ Ženevská úmluva – Úmluva o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951, ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna 1967, publikována pod č. 208/1993 Sb.

porovnání s rokem 2021. Čísla výrazně rostou i v oblasti neregulární migrace. (Novotná, 2023). Podle odhadů Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) je v současnosti celosvětově nuceně vysídleno nejvíc osob od konce druhé světové války. K polovině roku 2022 muselo své domovy opustit zhruba 103 milionů lidí. Více než polovinu z tohoto počtu, asi 53 milionů, tvoří vnitřně vysídlené osoby (Člověk v tísni, 2022).

V roce 2050 by světová populace měla dosáhnout 9 až 10 miliard obyvatel. Demografické stárnutí představuje poptávku po kvalifikované i nekvalifikované pracovní síle a bude také neustále růst počet osob migrujících kvůli studiu, a nakonec bude tato skupina migrantů tvořit významný zdroj právě kvalifikované pracovní síly. Migrace tedy v budoucnu rozhodně ubývat nebude, ačkoliv finanční prostředky, které se zasílají jako podpora rozvojovým zemím v roce 2015 přesáhla 500 miliard dolarů (Withol de Wenden, 2020). Migraci, ať už vnitřní nebo vnější, ovlivnila také pandemie COVID-19, která vypukla na začátku roku 2020. Striktně se omezil pohyb osob v rámci země, ale hlavně přes hranice a tato opatření se týkala migrantů po celém světě. Pandemie ovlivnila nejen migranty, kteří se rozhodli v tomto období opustit svoji domovskou zemi, ale také ty, kteří již v hostitelské zemi žili. Zhoršila socioekonomické postavení velkého množství z nich a ovlivnila například objem posílaných finančních prostředků příbuzným v domovských zemích, což mohlo v některých případech vést ke snížení jejich životního standartu (Black, 2021).

2.1 IMIGRANTI A PRÁVO NA POBYT

Současná diskuze ohledně problematiky migrace se rozšířila v souvislosti s „uprchlickou krizí“ v roce 2015. Součástí snah o vymezení migrační politiky je také diskuze o uznání práv migrantů, to, kdo a jakým způsobem má nárok hranice překročit, to, komu by měl být udělen legální pobytový status nebo to, komu by měl být udělen nárok zůstat v zemi, ve které již není občanem. Lidé se přesouvali v rámci historie od nepaměti, až v posledních desetiletích se mobilita lidí proměnila a zaregistrovali jsme jejich vysoký nárůst. Svět se díky migraci stal vzájemně propojeným, tím se rozumí, že jednání a sociální procesy v jedné zemi mohou mít zásadní dopad v jiné zemi. V určitých fázích hospodářského vývoje světa byl přesun lidí z venkova do měst, nebo z méně rozvinutých oblastí do více urbanizovaných (průmyslová centra) významnou silou celkového rozvoje. Ať už lidé byli nuceni opustit dvě domovy a přesunout se, nebo se rozhodli zcela dobrovolně, stejně se stali součástí nového společenství, které zároveň i nějakým způsobem utvářeli. Tento sociální vývoj byl také součástí tvorby migračních politik, určoval, kdo je, kdo může být a kdo být nemůže členem nového společenství. Geopolitické, ekonomické a kulturní interakce a konflikty vedou nejen k mobilitě lidí, ale také utváří podmínky, ve kterých migranti žijí (Carens, 2016).

Rozvojové cíle tisíciletí definované na Valném shromáždění Organizace spojených národů o migraci konkrétně nepojednávají. Na konci roku 2018 byly OSN přijaty dva pakty, které se týkaly uprchlíků a migrujících osob. I přesto ale ve světě přetrvává vysoký počet migrantů bez oficiálního statusu, to znamená bez povolení k pobytu, se zamítnutou žádostí o azyl nebo bez státní příslušnosti. V posledních letech dochází v západních zemích ke zpřísnování migračních zákonů, jejichž cílem je především kontrola a omezení počtu migrantů na území daného státu. To s sebou ale nese i problematiku neregulérních migrantů, jejichž počet se každým rokem zvyšuje. Spousta z nich přijde do země legálně, ale po uplynutí doby, na kterou oprávněně získali pobyt v zemi, v zemi i nadále zůstávají (Carens, 2016). V dnešním světě se otázka otevření hranic stává hlavním tématem diskuzí. Pro některé země je to cíl, díky kterému by se předcházelo tragédiím na hranicích, kde umírají migranti bez potřebných oprávnění a zároveň by to pomohlo eliminovat jakékoliv formy vyčleňování imigrantů ze společnosti. Bez ohledu na to, že migrace je považována za jeden z hlavních rysů moderního světa, stále platí, že migrující osoby nemají stejná práva jako osoby usazené (Withol de Wenden, 2020).

Obečně je imigrační politika koncipována tak, aby upřednostňovala určité skupiny. Například americké imigrační zákony dávají přednost osobám, jejichž rodinní příslušníci již v zemi pobývají. Kanada zavedla bodový systém, který upřednostňuje osoby s určitými charakteristikami, které odrážejí požadavky trhu práce. Volba imigrační politiky ovlivňuje růst a výkonnost ekonomiky, charakteristiky přistěhovalců, které země přijímá, a také vnímání ekonomiky jako celku. Pokud politika zdůrazňuje požadavky trhu práce, je také docela pravděpodobné, že přistěhovalci budou mít relativně dobré výsledky na trhu práce, a tudíž se poměrně rychle asimilují a přispějí tak k růstu a rozvoji ekonomiky. Pokud se při rozhodování o vstupu do země použijí humanitární kritéria, tj. soustředí se na uprchlíky, může být úspěch na trhu práce pro migranty obtížnější (Zimmermann et al., 2000).

Země původu a cílové země stojí velmi často proti sobě v oblasti zachování státní suverenity a nutnosti ochrany hranic. Pohyb lidí prakticky ale nejde zastavit. Nejnovější migrační vlny s sebou nesou ekonomický rozvoj, protože migrace a rozvoj spolu celkově úzce souvisí (jen lidé s dostatečnými prostředky a jistou mírou vzdělání si mohou dovolit opustit domov – pokud se nejedná o nucenou migraci). Můžeme tedy říct, že lidská migrace je nedílnou součástí globalizovaného světa (Withol de Wenden, 2020).

Na migraci musíme nahlížet ze dvou pohledů – z pohledu cílového státu a z pohledu zdrojového státu. V prvním případě musíme říct, že žádná společnost nebrání migraci zcela zásadním způsobem. Každá země vytváří programy na to, aby si z vlastních zájmů udržela obyvatele a na to, jaké migranty přijmout a jaké ne. Těmto programům říkáme migrační politika země a každý stát ji má rozdílnou (například v politice přijímání migrantů nebo v poskytování azylu a povolení k pobytu. Podle Baršové a Barši *„přistěhovalecké migrační politiky zahrnují politiky imigrační a integrační, pod které spadají jak vydávání víz a pasů, turismus, sezónní práce, studium, stáže, ale i ostraha a regulace překračování hranic či podmínky udělování mezinárodní ochrany cizincům.“* (Baršová, Barša, 2005, s. 9-11).

Obr. 1: Terminologická mapa migračních politik

MIGRAČNÍ POLITIKY			
PŘÍSTĚHOVALECKÉ POLITIKY		AZYL ↔	kontrola hranic, potírání nelegální migrace, víza, turismus, sezónní práce, studium, stáže apod.
IMIGRAČNÍ POLITIKY	INTEGRAČNÍ POLITIKY		
regulace vstupu přistěhovalců na území	regulace začleňování přistěhovalců do společnosti		

Zdroj: Baršová, Barša (2005, s. 9-11).

2.2 ZÁKLADNÍ MODELY IMIGRAČNÍ POLITIKY

Podle Evropské unie (1998) migrační politikou myslíme všechny politiky ovlivňující mezinárodní migraci anebo ty, které se přímo dotýkají potenciálních nebo aktuálních migrantů. V migračních politikách se projevuje realizace ekonomických, sociálních a politických změn (Sandu, 2022). Hlavním rozdílem mezi modely je pojetí konceptu občanství a národnosti. Každá země má vlastní koncepci občanství založenou na principech *ius soli* (právo místa) nebo *ius sanguinis* (právo krve) a většinou se jedná o kombinaci obou principů, kdy jeden z nich převažuje. Integrovaná politika se zabývá začleňováním přistěhovalců do společnosti. Integrovanou politiku podle Rákoczyové a Trboly (2008) tvoří „soubor opatření, která směřují k podpoře procesu sociální integrace přistěhovalců, tedy k jejich začlenění a přijetí do klíčových institucí, vztahů a pozic v hostitelské společnosti“

Integrace je tedy proces zasahující do mnoha oblastí. Rozeznáváme čtyři dimenze integrační politiky: strukturální, kulturní, interaktivní a identifikační. Strukturální oblast je zaměřena na začleňování migrantů do sociálních institucí, jako je například pracovní trh, vzdělávání a občanskou participace. Do kulturní oblasti řadíme poznávací a postojovou změnu pomocí získání klíčových kompetencí hostitelské země, například jazykové vzdělávání, sportovní a kulturní činnosti cizinců. Interaktivní oblast představuje začlenění a přijetí cizinců do základních společenských vrstev a vztahů například zajištěním integrovaného vzdělávání, což předchází segregaci a vyčleňování imigrantů. V rámci identifikační integrace pracujeme s subjektivním pojetím začlenění

každého jedince a jeho pocitu sounáležitosti s hostitelskou zemí a společností (Rákoczyová, Trbola, 2008).

Na základě charakteristických podobností a rozdílů v integračních přístupech se formovaly tři tradiční modely imigrační politiky. Tyto modely vychází především z historicko-kulturního dědictví daného státu. Mění se v čase jako reakce na určité politické změny a na změnu migračních pohybů.

2.2.1 MULTIKULTURNÍ MODEL

Tento model se jinak nazývá pluralitní. Podporuje odlišnost minority od majoritní populace v dané cílově zemi. Imigrantům jsou dána stejná práva ve všech společenských sférách, aniž by se očekávalo, že se vzdají nějakých ze svých specifik. Právě naopak, tento model staví na těchto specifikách a stát všemožně intervenuje ve směru podpory jejich rozvoje. Zároveň těmto imigrantům připadnou stejné povinnosti jako rezidentům státu. Tento model funguje ve Švédsku, Nizozemsku, Kanadě a Austrálii (Berry, 2008)

2.2.2 DISKRIMINAČNÍ MODEL

Model diskriminace je založen na dočasném pobytu cizinců, kteří se navrátí do své rodné země. Imigranti jsou začleněni do určité sféry společnosti, především tedy na trh práce, zároveň ale nemůžou vstupovat do ostatních oblastí. Tyto právní mechanismy jsou zavedeny hlavně z důvodu odrazení a znemožnění přístupu cizincům do jiných sfér života, což ve výsledku cizince velmi znevýhodňuje. Celý koncept je založen na základě společného původu. Jedná se o krátkodobou migraci. Tento model funguje například v zemích Perského zálivu (Berry, 2008).

2.2.3 ASIMILAČNÍ MODEL

Tento model je založen na jednostranném procesu rychlé a jednoduché adaptace imigranta do nové společnosti. Imigrant tím, že rychle získá občanství, práva a povinnosti majoritní populace, ztratí svůj mateřský jazyk, své specifické a sociální rysy, a to vede k efektivnímu a rychlému začlenění do majoritní společnosti. Tento model funguje ve Francii a USA (Berry, 2008).

2.2.4 NOVÝ MODEL OBČANSKÉ MIGRACE?

V současné době dochází v Evropě k propojování integračních modelů kvůli nárůstu globální migrace. Tento model vychází z ostatních tradičních modelů a má tyto znaky: zapojení imigranta do občanské společnosti přijímací země, povinnost zvládnutí jazyka na dané úrovni, přijetí základních občanských hodnot (jako je svoboda, demokracie nebo rovné příležitosti), osvojení si kulturní a náboženské zvyky (nebo je alespoň zná a respektuje) a aktivně se zapojuje do integračních programů přijímací země (Berry, 2008).

2.3 IMIGRAČNÍ POLITIKA USA

Migrační politika Spojených států amerických je velmi diskutovaným tématem, které je již řadu let středem politických, společenských a ekonomických diskuzí. Spojené státy mají dlouhou historii imigrace, miliony lidí přicházejí do země hledat lepší život. Imigrace je však také problémem, který rozděluje a různé politické strany a zájmové skupiny mají na toto téma značně odlišné názory. Některé z klíčových problémů migrační politiky zahrnují například otázku bezpečnosti hranic. USA mají dlouhou hranici s Mexikem s často panující neshody ohledně toho, jak hranici zabezpečit a spravovat. Někteří věří, že by Spojené státy měly postavit hraniční zeď nebo plot, zatímco jiní tvrdí, že je to nepraktické nebo dokonce nemorální. USA mají komplexní systém řízení imigrace s různými kategoriemi víz a vstupními požadavky. Neshodnou se ale na tom, jak tento systém reformovat, někteří obhajují přísnější vstupní požadavky, jiní volají po mírnějších politikách. Dalším problémem jsou imigranti bez dokumentů. Mnoho imigrantů bez dokumentů žije a pracuje v USA a často se vedou debaty o tom, jak tuto populaci oslovit. Jedna strana prosazuje okamžitou deportaci zpět do domovských zemí, druhá strana argumentuje právním statutem nebo cestou k občanství. Také se často otevírá otázka uprchlické a azylové politiky. Spojené státy mají povinnost poskytnout útočiště lidem prchajícím před pronásledováním nebo násilím ve svých domovských zemích. Problémem ale zůstává, kolik uprchlíků přijmout a jak je prověřit (Hrubá, 2016).

Celkově je migrační politika v USA složitým a sporným problémem, přičemž různé zúčastněné strany mají silně odlišné názory. Je důležité, by tvůrci politik hledali řešení, se kterým budou souhlasit všichni a řešili základní příčiny migrace a zároveň zajistili, že

USA budou i nadále prosazovat své hodnoty přijímat a podporovat ty, kteří v zemi hledají lepší život. Migrační politika v USA se řídí složitým souborem pravidel, která regulují tok lidí do a ze země. Mezi ně patří vízové a vstupní požadavky, deportační politika, azylová a uprchlická politika, bezpečnost hranic a imigrační reforma. USA mají různé kategorie víz, která se udělují pro různé účely, jako je turistika, práce nebo studium. Každá kategorie má specifické požadavky, které musí žadatelé splnit, poté jim bude vízum uděleno. Spojené státy mají politiku deportace jednotlivců, kteří vstoupili do země nebo v ní pobývají nelegálně, tedy nesplnili požadavky pro udělení řádných povolení. Vláda má širokou volnost při prosazování této politiky a často dochází k neshodám ohledně toho, kdo a kdy by měl být deportován. Ve Spojených státech mají povinnost poskytnout útočiště lidem, kteří prchají ze své domovské země z důvodu strachu z násilí, pronásledování nebo kvůli ozbrojeným konfliktům. Na uprchlíky a žadatele o azyl jsou však kladeny přísné požadavky a vláda má právo jakoukoli žádost zamítnout. Vláda také může stanovit kvóty na počet lidí, kteří mohou každý rok legálně překročit hranici mezi USA a Mexikem. V rámci imigrační reformy je vláda zodpovědná za pravidelnou revizi a aktualizaci pravidel, kterými se řídí migrace do USA. To může zahrnovat změny kategorií víz nebo kvót, úpravy deportační politiky nebo reformy azylové a uprchlické politiky (Hrubá, 2016).

Spojené státy přijaly první zákon umožňující přijmout vysídlené osoby v roce 1948. Na jeho základě pak USA přijaly přes 400 000 Evropanů vysídlených v důsledku 2. světové války. Následovala vlna uprchlíků ze zemí, kde vládly komunistické režimy. V roce 1975 USA přijaly stovky tisíc přesídlených uprchlíků z Indočíny. Tato zkušenost vedla v roce 1980 k přijetí Zákona o uprchlících, který standardizoval přijímání uprchlíků do Spojených států. Tento zákon představuje právní základ pro současný Program přijímání uprchlíků. Zákon o uprchlících vytvořil Federální program pro přesídlení uprchlíků, který měl zajistit efektivní přesídlení a následně zajistit pomoc při dosahování ekonomické soběstačnosti. K jeho řízení a správě byla ustanovena Kancelář pro přesídlení uprchlíků. Dalším důležitým právním předpisem je Zákon o imigraci a národnosti, který řeší mimo jiné i pomoc uprchlíkům (Velvyslanectví USA v ČR, 2023).

3. ZEMĚ SEVERNÍHO TROJÚHELNÍKU

3.1 OBECNÉ INFORMACE O ZEMÍCH SEVERNÍHO TROJÚHELNÍKU

Termín „severní trojúhelník“ označuje oblast ve Střední Americe, která se skládá ze tří zemí – Guatemaly, Salvadoru a Hondurasu. Severní trojúhelník je pojmenován pro svou geografickou polohu, protože tvoří oblast ve tvaru trojúhelníku mezi Mexikem a Tichým oceánem. Země severního trojúhelníku spojuje nejen společná historie, podobná socioekonomická a politická situace, ale také stejné vnitřní strukturální problémy. Rozlohou a počtem obyvatel tyto země můžeme srovnávat s Českou republikou. Oblast je jednou z nejhudších a nejnásilnějších regionů na západní polokouli a je hlavním zdrojem migrace do USA. Některé z klíčových faktorů patřících k nestabilitě jsou například násilí a zločin, politická nestabilita, chudoba a ekonomické strádání nebo environmentální výzvy. Spojené státy se snaží o řešení problémů, kterým čelí severní trojúhelník, vytváří programy v rámci zahraniční pomoci, diplomatické iniciativy a další formy pomoci (Březinová, 2020). Podle klasifikace OSN se jedná o země „středního nižšího příjmu“ a podle Human Development Index se řadí mezi země se středním stupněm rozvoje, stejně jako například Vietnam, Indie, Egypt nebo Jižní Afrika. Z hlediska společné historie, Guatemala, Honduras i Salvador prošly téměř stejným historickým vývojem, začínající u osídlení zemí původním obyvatelstvem přes dobytí Španělskem, následné získání samostatnosti až k autoritářským vojenským vládám ve druhé polovině 20. století. Ve druhé polovině 80. a na začátku 90. let došlo k návratu demokracie. V současné době se tedy oficiálně jedná o demokratické země, přestože je tento status velmi často porušován (Manoušek, 2018).

3.1.1 NESTABILNÍ POLITICKÁ SITUACE V HONDURASU

V roce 2018 byl největším problémem výsledek prezidentských voleb v Hondurasu, kdy byl podruhé zvolen Juan Orlando Hernández, ale po rozporování výsledků jeho protikandidátem, nastaly v zemi protesty, které si vyžádaly desítky obětí. Hernández se během volební kampaně zavázal vytvářet nové sociální programy, které poskytují více materiální pomoci nejhudším a kvalitnějšími komunální služby. Oznámil změny v oblasti vzdělávání, zaměřené na zvýšení úrovně univerzálnosti vzdělání, stejně jako na boj proti zločinu, což je jeden z hlavních problémů země. Navrhl pro tento účel zřízení zvláštních jednotek vojenské policie. Problémy ale neustávaly a během jeho funkčního

období nebyly zaznamenány nějaké výraznější změny v těchto oblastech (Manoušek, 2018).

V roce 2022 byla hlavou Hondurasu demokraticky zvolena Xiomara Castro. Se svým programem se plánuje zaměřit především na zavedení tzv. demokratického socialismu, od něhož si slibuje sjednocení země a zlepšení životních podmínek místních. Toho chce docílit především nastavením nového modelu ekonomiky, z kapitalistického neoliberalismu chce přejít na plánovanou socialistickou ekonomiku a také chce vytvořit ministerstva pro plánování sociálního a ekonomického rozvoje. Svým levicovým zaměřením zařazuje Honduras do znovuzrození tzv. růžového přílivu levicových vlád napříč Latinskou Amerikou (růžový příliv označuje jev z přelomu tohoto tisíciletí, kdy v zemích Latinské Ameriky došlo k ukončení vlády pravicových stran a nástupu levice. Tato vlna je především spojována se zvolením venezuelského prezidenta Huga Cháveze v roce 1998 a uruguayského prezidenta Tabaré Vázqueze v roce 2004. Příliv je pak označován jako růžový, protože symbolizuje nastolení lehčí socialistické verze tradičně rudého komunismu v tomto regionu) (Manoušek, 2018).

Mezi hlavní problémy země patří především obavy z nepotismu, vysoká míra korupce a zadlužení ještě po bývalém prezidentu Hernándézovi, který se během svého funkčního období několikrát snažil o narušení právního státu a nezávislost soudnictví (v roce 2020 byl přijat zákon, který umožňuje výrazné snížení trestů za korupční kauzy nebo dokonce zastavení vyšetřování) (Kučerová, 2022). Zákon se vztahuje i na obchodování s drogami. Dalším problémem je také současná humanitární a ekonomická krize způsobená mimo jiné tropickými bouřemi v roce 2020 a pandemií COVID-19.

Přírodní a jiné katastrofy vedou k nárůstu lidí, kteří se ocitají pod hranicí chudoby, a proto také stále více Honduranů utíká do USA. Lidskoprávní organizace poukazují na to, že vláda neřeší jakoukoliv formu násilí na obyvatelích. Během vládních protestů přichází o život desítky mrtvých kvůli použití nepřiměřené síly. Honduras se také potýká s vysokou mírou kriminality a činností gangů a dlouhodobě patří k zemím s největším počtem vražd na světě (Amnesty International, 2019).

3.1.2 ODOLNOST VŮČI PŘÍRODNÍM KATASTROFÁM

V oblasti severního trojúhelníku je velký výskyt přírodních katastrof. V roce 2017 se obyvatelé museli potýkat s následky období hurikánů, kdy se škoda vyšplhala až do stamilionu dolarů (The Economics Intelligence, 2017). Právě v Guatemale jsou častá a

silná zemětřesení (chudší vrstvy obyvatelstva jsou nejvíce zasaženy, navíc proti přírodním živlům nelze sjednat pojištění). Státy obecně nechtějí investovat moc peněz do prevence proti přírodním katastrofám, měnící se klima a tlak ze strany občanů však vlády donutí přehodnotit přístup. V roce 2017 označili experti z The Economist Intelligence Unit tyto tři země za jedny z nejvíce ohrožených (vedle Haiti a Kolumbie) v celé Latinské Americe (Frydlewitz, 2019).

3.1.3 ENERGETIKA

Kvůli častým přírodním katastrofám se většina investic v podobě například rozvojové pomoci soustřeďuje především v oblasti infrastruktury. Problémy jsou hlavně v elektrické síti i v samotné výrobě elektřiny. Salvador se v roce 2015 stal čistým dovozcem elektrické energie. Na druhou stranu se státy severního trojúhelníku rychle přizpůsobily a přešly na zelenou energetiku velmi brzy, některé dříve než země v Evropě (například Guatemala produkovala 90 % zelené energie již v 90. letech). V současné době kvůli problémům s nedostatkem vody roste poptávka po generátorech na biomasu, sluneční energii nebo geotermální energii, přestože země nejsou připraveny na stavbu nebo umístění těchto typů elektráren (Manoušek, 2018).

3.2 HONDURAS

Oficiální název státu je Honduraská republika a státním zřízením je prezidentská republika. Hlavním městem je Tegucigalpa. Rozloha Hondurasu je 112 492 km² a počet obyvatel je podle posledního sčítání obyvatelstva v roce 2023 10,28 milionů. V zemi je hlavní jazyk španělština, ale v některých menších vesnicích, na venkově a mezi nižšími vrstvami se objevují indiánské jazyky a španělština (The factbook, 2019).

Honduras je druhý největší stát ve Střední Americe, jeho sousedy jsou Guatemala, Salvador a Nikaragua. Je obklopen Atlantským oceánem na severu a jižní výběžek omývá Pacifik. Z hlediska administrativy se země skládá z 18 departementů. V zemi je nestabilní politická situace kvůli ohrožení vnitřní bezpečnosti a kvůli nepokojům ve vládě mezi Národní stranou Hondurasu a Liberální stranou Hondurasu. Od roku 2022 je prezidentkou Xiomara Castro, která zastává levicově orientované názory a jejími prioritami jsou především modernizace zdravotnictví, potravinová soběstačnost, udržitelná energie a obnova zalesnění. Honduras je také členem několika globálních organizací, např. Organizace pro výživu a zemědělství, Organizace spojených národů,

UNESCO nebo Světová obchodní organizace (Zastupitelský úřad ČR, 2022). Zároveň je součástí i regionálních organizací, např. Společenství latinskoamerických a karibských států, Latinskoamerický hospodářský systém nebo Středoamerický integrační systém. Obyvatelstvo Hondurasu se skládá z mestiků a indiánů. Kvůli pandemii COVID-19 a mnohým přírodním katastrofám byla ekonomika na dlouhou dobu oslabena, v současné době se zase posiluje především díky přílivu remitencí a zahraničních investic. Honduras je příjemcem rozvojové pomoci, která je zaměřena především na oblast přírodních zdrojů, zaměstnanosti a správu věcí veřejných (například otázka bezpečnosti). (Hospodářská komise pro Latinskou Ameriku a Karibik, 2023). Z hlediska hospodářství patří Honduras k chudším státům Latinské Ameriky a většinu exportu tvoří zemědělské produkty – káva, mořské plody, banány nebo palmový olej (National Economics Profile, 2023).

Obr. 2: Geografická poloha Hondurasu.

Zdroj: Britannica (2023)

3.3 SALVADOR

Oficiální název státu je Salvadorská republika a státním zřízením je to prezidentská republika. Hlavním městem je San Salvador a rozloha Salvadoru je 210 040 km². Počet obyvatel je přibližně 6,5 milionů a oficiálním jazykem je španělština (Zastupitelský úřad ČR, 2022).

Salvador je stát Střední Ameriky, který leží na pobřeží Tichého oceánu. Sousedními státy jsou Guatemala a Honduras. Se svým počtem obyvatel má nejvyšší hustotu osídlení na celém americkém kontinentu (vzhledem k tomu, že rozloha Salvadoru je přibližně stejná jako území Moravy v České republice). Země se dělí do 14 departementů (The World Factbook, 2023). V roce 2019 byl jako hlava státu zvolen Nayib Bukele, kdy se musel spojit s pravicovou stranou Gran Alianza por la Unidad Nacional, která je silně kontroverzní, ale byla to jeho jediná možnost, jak uspět ve volbách. Hned na začátku vytvořil bezpečnostní plán na to, jak omezit organizovaný zločin, činnost gangů a obecně násilí a v jeho plnění byl velmi úspěšný, protože od roku 2020 počet vražd v zemi klesl na polovinu. Ostatní politici ale mluví o tom, že prezident uzavřel jakousi dohodu o spolupráci mezi vládou a gangy, což se oficiálně neprokázalo.

Dalším kontroverzním krokem bylo odsouhlasení půjčky státu, kdy nebyli přítomni ostatní poslanci nebo zavedení bitcoinu jako oficiální měny země, což vedlo akorát k tomu, že už tak chudá země ještě více chudne a podle některých zdrojů se blíží k bankrotu (Fišer, Novák, 2022). Z hlediska ekonomiky je Salvador závislý na investicích, obchodu a přílivu remitencí z USA. Hlavními problémy zhoršování ekonomiky jsou neudržitelné veřejné finance a rychle rostoucí státní dluh (nyní se blíží ke 100 % v poměru ku HDP). Salvador je zemědělsko-průmyslová země, hlavním odvětvím je potravinářství, textil a papírenský průmysl. Vyváží se nejvíce kukuřice, zelenina, pomeranče, výrobky textilního průmyslu a elektrické kondenzátory. Salvador je několik let zemí s nejnižšími přímými zahraničními investicemi v rámci Střední Ameriky. Hlavními důvody nízkých investic je hlavně politická situace, nedostatečná právní jistota a nedostatečně vypracované plány pro investory. Salvador je rozvojová země a v souvislosti s častými přírodními katastrofami je opakovaným žadatelem a příjemcem humanitární i čistě rozvojové pomoci (Zastupitelský úřad ČR, 2022).

Obr. 3: Geografická poloha Salvadoru.

Zdroj: Britannica (2023)

3.4 GUATEMALA

Oficiální název státu je Guatemalská republika a jedná se o parlamentní republiku. Hlavním městem je Ciudad de Guatemala a rozloha země je 108 889 km². Počet obyvatel v roce 2023 dosáhl 18,3 milionů. Úředním jazykem je španělština, dále pak, stejně jako u Hondurasu, jazyky dle oblastí (Horst, Griffith a kol., 2022).

Guatemala je větší stát ve střední Americe, mezi jeho sousedy patří Belize, Salvador, Honduras a Mexiko (Guatemala je jediný stát Severní i Střední Ameriky, který hraničí s více jak třemi okolními státy). Rozkládá se mezi Tichým a Atlantským oceánem. Počtem obyvatel je nejlidnatějším státem Střední Ameriky a asi polovinu všech obyvatel tvoří potomci Mayů. Největší skupinou obyvatelstva jsou mesticové (ti mluví dohromady asi 24 jazyky) a zbytek jsou indiáni a běloši (jen cca 5 %). Guatemala se dělí do 22 departementů (The World Factbook, 2023). V roce 2020 byl za prezidenta zvolen Alejandro Giammattei Falla, který se snaží omezovat vliv Ruska a Číny v Latinské Americe. Prezident zde vládne s neformální koalicí kongresu (více než 10

politických stran) a je pravděpodobné, že efektivita jeho vládnutí se bude postupně zhoršovat. Hlavními oblastmi zájmu vlády jsou regionální bezpečnost, regionální rozvoj a ekonomická integrace. Z hlediska hospodářství je Guatemala rozvojový zemědělský stát. Hlavní průmyslová odvětví jsou potravinářský, textilní a dřevozpracující průmysl. Mezi hlavní exportní suroviny patří banány, káva, třtinový cukr, koření a palmový olej. Z hlediska ekonomiky je Guatemala největší ekonomikou Střední Ameriky, především díky rekordnímu přílivu remitencí. Navzdory dobrému a vyspělému hospodářství a ekonomice je Guatemala nejméně urbanizovanou zemí Latinské Ameriky. Země je příjemcem rozvojové pomoci určené na změny podnebí, zlepšení socio-ekonomických podmínek a bezpečnost (Zastupitelský úřad ČR, 2022).

Obr. 4: Geografická poloha Guatemaly.

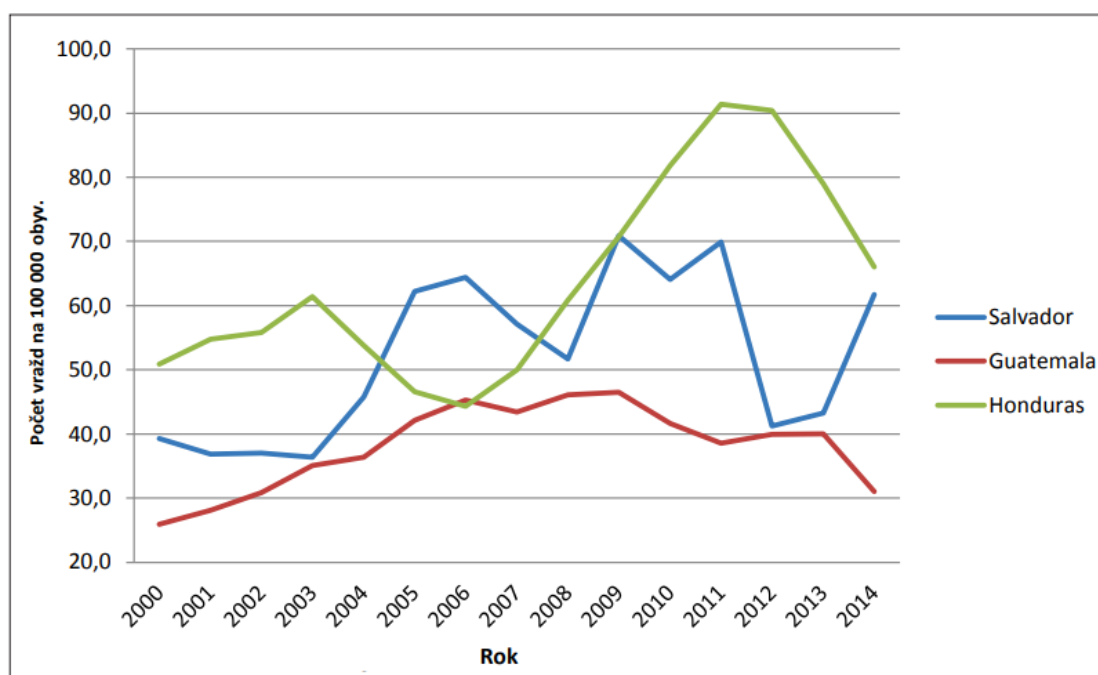
Zdroj: Britannica (2023)

4. MIGRACE A BEZPEČNOST V SEVERNÍM TROJÚHELNÍKU

4.1 BEZPEČNOST A POULIČNÍ GANGY

Martin Hrabálek, který napsal článek *Pouliční gangy jako bezpečnostní problém severní části Střední Ameriky*, se zabývá otázkou bezpečnosti v zemích tzv. severního trojúhelníku. Země severního trojúhelníku Severní Ameriky, Guatemala, Honduras a Salvador, se dlouhodobě pohybují na předních místech žebříčku v počtu lidí zavražděných na sto tisíc obyvatel. Tento fakt podpořil grafem, na kterém vyobrazuje počet vražd na sto tisíc obyvatel během let 2000 až 2014 právě v Salvadoru, Guatemale a Hondurasu. Z grafu je patrné, že největší občanské nepokoje, ať už mezi skupinami nebo přímo samotnými členy, probíhaly v Hondurasu. Na rozdíl od Guatemaly, kde počet vražd má rovnoměrný klesající trend, v Salvadoru se počet vražd měnil nárazově během krátkého období. V Hondurasu došlo v roce 2003 k výraznému poklesu, ale o tři roky později byl nárůst vražd zvýšil až dvojnásobně a Honduras byl ze všech zemí Střední a Latinské Ameriky na prvním místě v žebříčku počtu vražd na 100 000 obyvatel.

Graf 1: Počet vražd na 100 000 obyvatel během let 2000–2014 v zemích severního trojúhelníku – Honduras, Salvador a Guatemala.

Zdroj: Hrabálek (2015).

Martin Hrabálek (2015) se v článku zaměřuje na pouliční gangy, tzv. *maras*, kteří v některých zemích mají až několik desítek tisíc členů a ovládají značné území severního trojúhelníku. Dále článek pojednává o vzniku a vývoji gangu, o reakci středoamerických vlád v souvislosti s narůstajícím problémem zapojení mladistvých do pouličních gangů, a nakonec také hodnotí účinnost příměří mezi gangy a jeho dopad na situaci v regionech zemí severního trojúhelníku. Pocit bezpečí a jistoty je klíčový ve výběru místa k žití, a právě bezpečnostní situace v zemích severního trojúhelníku ovlivňuje rozhodování obyvatel, zda v zemi zůstat nebo ji opustit.

Ve druhé polovině 20. století proběhly rozsáhlé konflikty v Guatemale (1960–1996), Salvadoru (1979–1992) a Nikaragui (1978–1990). Právě tyto konflikty vedly k tomu, že z regionu utekly desítky tisíc lidí do USA. Tam mladí lidé začali formovat pouliční gangy, především v Kalifornii, kde pak v důsledku problematiky bezpečnosti došlo v 90. letech ke změně legislativy, plošnému zatýkání a následným deportacím zpět do zemí jejich původu. Tito deportovaní členové gangů pak po vzoru z Kalifornie zakládali gangy právě v Hondurasu, Guatemale a Salvadoru, zůstali napojeni na základní tábory v Los Angeles a tím začali vytvářet jakousi síť kartelů (Savenije, van den Brogh, 2014). Mezi hlavní činnosti gangů patří drogová činnost, krádeže, různé formy vydírání a přepadení. Fakt, že Střední Amerika leží přímo na distribuční trase kokainu z Kolumbie, Venezuely nebo Peru na sever do USA tuto činnost ještě více ulehčuje.

Pro země severního trojúhelníku se největší hrozbou vnitřní bezpečnosti stal vzájemný vztah dvou největších skupin – Mara Salvatrucha a Calle 18. Kvůli jejich střetům stoupl počet vražd na 90,4 na 100 000 obyvatel. Síť kartelů se rozšířila z Hondurasu, přes Salvador a Guatemalu až do Mexika a Spojených států (Arana, 2005). Jaká byla tedy reakce středoamerických vlád? Hrabálek na základě článku od Savenijeho a van den Brogha tvrdí, že všechny tři vlády během první vlny reformy podcenily existenci těchto gangů a ignorovaly jejich posilování vlivu. Reakce na znepokojivé aktivity gangů a na zvýšenou kriminalitu přišla až v době, kdy postavení gangů bylo velmi silné a staly se velkou hrozbou pro vnitřní bezpečnost státu. Navíc všechny tři státy se vyznačují nepříliš efektivním státním aparátem (Hrabálek, 2015).

Ve druhé polovině 20. století probíhala na území Střední a Latinské Ameriky vlna migrace zejména v rámci přesunů obyvatelstva prchajícího ze své země na základě ozbrojeného konfliktu, autoritářských režimů či nestabilní politické situace. Obyvatelé

zemí jako je právě Honduras, Salvador, Guatemala, Chile nebo Kolumbie, byli nuceni emigrovat ve velkém měřítku v důsledku dlouhotrvajících občanských válek (Tomešová, 2012). Podobná situace, ačkoliv v menší míře, je i v dnešní době, kdy násilí a občanské nepokoje hrají velkou roli v oblasti migrace. Právě autoritářské režimy, občanské války nebo aktivity gangů výrazně ovlivnily podobu a charakter hlavních migračních toků v Jižní a Střední Americe. Neuspokojivá bezpečnostní situace má za následek to, že čím dál více mladistvých prchá z regionu směrem do Spojených států. Tato migrace má dnes rozsah desítek tisíc osob ročně (Kennedy, 2014).

4.2 OBRANA A BEZPEČNOST

Když se na tuhle problematiku podíváme z pohledu statistik, je severní trojúhelník jedním z nejvíce nebezpečných oblastí na světě. Počet nahlášených vražd v Guatemale, Salvadoru a Hondurasu za měsíc odpovídá počtu vražd v ČR (Trade News, 2018). Míra kriminality je obecně vysoká, k čemuž přispívá i velké množství gangů a kartelů působících na území severního trojúhelníku. Mezi jejich činnosti patří pašování drog, únosy významných osob nebo vybírání výpalného a další trestné činnosti. Přestože země čelí těmto problémům, všechny státy si uvědomují, že bezpečnost je nezbytná pro další rozvoj a ekonomický růst (Manoušek, 2018).

Ačkoliv v 90. letech došlo k významnému poklesu násilí ve Střední Americe, v posledním desetiletí narůstají aktivity gangů a organizovaný zločin. Z tohoto důvodu se severní trojúhelník řadí mezi jeden z nejnebezpečnějších regionů na světě (Amnesty International, 2018). Státy severního trojúhelníku (Honduras, Guatemala, Salvador) jsou sice oficiálně demokratické republiky, ale státní aparát je oslaben stále sílícím vlivem pouličních gangů, které mají své sítě propojené přes Mexiko až do USA. Tato situace se samozřejmě odráží v různých oblastech života obyvatel a negativně ovlivňuje jejich kvalitu života. Ačkoliv se USA snaží o posílení vlivu ve Střední Americe a Mexiku, strategické oblasti hlavně kolem hranic a důležitých koridorů jsou nadále pod nadvládou skupin gangů. Tomu také dost napomáhá skutečnost, že některé skupiny jsou napojeny přímo na vysoké představitele států, kterých se problematika bezpečnosti týká přímo, nebo na sousední slabší státy, které jdou lehce ovládat zevnitř.

Finanční a právní podpora ze strany politik Spojených států je stále velmi nízká, a jejich snaha v boji proti obchodu s drogami a souvisejícímu přistěhovalectví nedosahuje žádných příznivých výsledků. Vláda USA odhaduje, že přibližně 95 % kokainu je

distribučováno z Jižní Ameriky do Spojených států přes koridor Mexiko – Střední Amerika (Farah, 2013, s. 88–109). V březnu roku 2021 bylo na hranici mezi Střední Amerikou a Mexikem zadrženo přes 171 tisíc migrantů, v únoru 100 tisíc migrantů a začátkem roku asi 75 tisíc. Podle deníku El País se jedná o nejvyšší počty za měsíc od roku 2006 (iRozhlas, 2021). Bezpečnostní hrozbu umocňuje také skutečnost, že středoamerické pašerácké organizace po desetiletí úspěšně přesouvají miliony ilegálních cizinců přes jižní hranici Spojených států a jsou v tom velmi úspěšní. Nejvíce takových migrantů pochází z Asie, Střední Ameriky a Blízkého východu. Nedávno vydaná zpráva Organizace spojených národů označuje Střední Ameriku jako „globální cestu do Spojených států“. V návaznosti na nově vzniklou situaci ohledně otázky vnitřní bezpečnosti se objevují nové push faktory, které ovlivňují hlavní migrační toky v oblasti Střední Ameriky, Mexika a Spojených států. Přetrvávající násilí způsobuje, že čím dál více lidí utíká z tohoto regionu nejen za vidinou zajištění lepší budoucnosti, ale i ze strachu o život. Tyto důvody jsou naprosto legitimní k tomu, aby uprchlíci mohli požádat o mezinárodní ochranu. Každopádně cílové země (především Mexiko a Spojené státy, ale i další) selhávají v poskytování této ochrany (Farah, 2013).

Země severního trojúhelníku se stále snaží jakkoliv minimalizovat sebemenší spojení mezi násilím a emigrací a jako důvody migrace tedy nejčastěji uvádějí snahy o lepší ekonomickou situaci nebo sloučení rodin. Jenomže obrovský nárůst žádostí o azyl po celém světě od obyvatel severního trojúhelníku poukazuje na změnu faktorů, vedoucích k emigraci. Počet žadatelů o azyl ze Salvadoru, Guatemaly a Hondurasu se zvýšil z 8 052 osob v roce 2010 na 56 097 osob v roce 2015. To je 597 % nárůst během 5 let. K červnu 2018 byl celkový počet uprchlíků z těchto zemí 312 000, tedy pětikrát víc než v roce 2014. Podle statistik je počet lidí, kteří utíkají ze zemí severního trojúhelníku v současné době srovnatelný s počtem lidí, kteří prchali během ozbrojených konfliktů v 80. letech (Farah, 2013).

Špatná situace se odráží i v demografické oblasti, protože ze zemí emigrují především ženy, mladí lidé, rodiny s dětmi anebo také lidé z LGBT komunity, kteří jsou zde velmi ohroženi. Kvůli změně v přístupu k imigraci a zavedení nových imigračních politik v Severní Americe byli lidé utíkající ze Střední Ameriky zastaveni již na hranici v Mexiku a deportováni zpět do zemí svého původu, ještě než se vůbec dostali na území USA. Faktem je, že vlády Severní Ameriky si nepřipouštěly ten obrovský vliv násilí na nárůst migrace a situaci podcenily. S tím souvisí i násilné návraty. Deportace zpět do

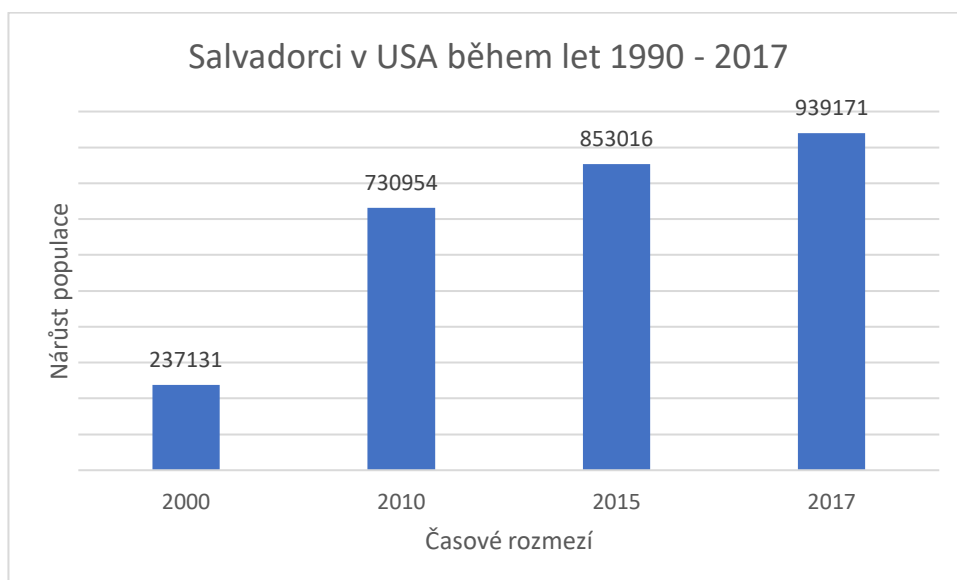
zemí severního trojúhelníku zde hrozila vždycky, ale v této situaci představuje daleko větší nebezpečí pro lidi, kteří přechájí před násilím než pro lidi, kteří migrují například z ekonomických důvodů. Jako reakci na tyto okolnosti vydala Meziamerická komise pro lidská práva v květnu 2016 opatření, ve kterých vyzývá vládu USA, aby zastavila deportace žen a dětí z Hondurasu, Salvadoru a Guatemaly. Z výzkumu Amnesty International, který byl prováděn ve všech třech zemích severního trojúhelníku, vyplývá, že snaha vlád daných zemí poskytnout ochranu končí v momentě, kdy navrácení občané opustí přijímací středisko (Amnesty International, 2018).

5. MIGRACE ZE ZEMÍ SEVERNÍHO TROJÚHELNÍKU

5.1 ZASTOUPENÍ V USA

Obyvatelé ze Salvadoru a Guatemaly měli do 80. let 20. století zanedbatelné zastoupení v USA. Vše se změnilo během 80. let 20. století, kdy vyhrocené konflikty donutily statisíce lidí ze Střední Ameriky opustit domovy a mnoho z nich zamířilo do Mexika a Spojených států (Hrabálek, 2015). Vzhledem k tomu, že nestabilní politická a bezpečnostní situace stále přetrvává v zemích jako Honduras, Guatemala nebo Salvador dodnes, emigrace z těchto zemí nepřestává sílit. Podle statistik se mezi lety 2000 a 2017 počet Salvadorců a Guatemalců v USA zdvojnásobil (Noe-Bustamante, Flores a Shah, 2017). Podle analýzy Pew Research Center, provedené americkým komunitním průzkumem amerického úřadu pro sčítání lidu, se odhaduje, že v roce 2017 žilo ve Spojených Státech 2,3 milionu Hispánců (což v té době bylo asi 4 % americké hispánské populace) salvadorského původu. Salvadorci jsou třetí největší populací hispánského původu žijící v USA. Od roku 2000 se salvadorská populace zvýšila ze 711 tisíc na 2,3 milionu. Salvadorská populace, která se narodila v zahraničí a nyní žije v USA, vzrostla z 539 tisíc v roce 2000 na 1,3 milionů v roce 2017. Na základě průzkumů American Community Survey z roku 2017 asi 44 % Salvadorců narozených v zahraničí žije v USA déle než 20 let a z toho 33 % Salvadorců narozených v zahraničí jsou občané USA. Mezi nejčastější cílové destinace Salvadorců v USA patří Kalifornie, Texas a New York (Noe-Bustamante, Flores a Shah, 2017).

Graf 2.: Nárůst populace Salvadorců v USA během let 1990 až 2017.

Zdroj: Pew Research (2019)

Cílovou zemí lidí, kteří emigrují ze Salvadoru je především Kalifornie, konkrétně Los Angeles. Druhou největší destinací je Washington, kde Salvadorci tvoří největší skupinu ze všech původních obyvatel Latinské Ameriky. V těchto diasporách² převažuje zejména první generace přistěhovalců (Březinová, 2020).

² Diaspora je skupina lidí nebo celé etnikum, kteří buď nuceně nebo dobrovolně emigrovali ze své domovské země, a přitom si zachovávají vazby na původní kulturu.

Obr. 5: Vyobrazení států, kam nejvíce emigrují lidé z Guatemaly a Salvadoru a jejich demografické zastoupení v daných zemích.

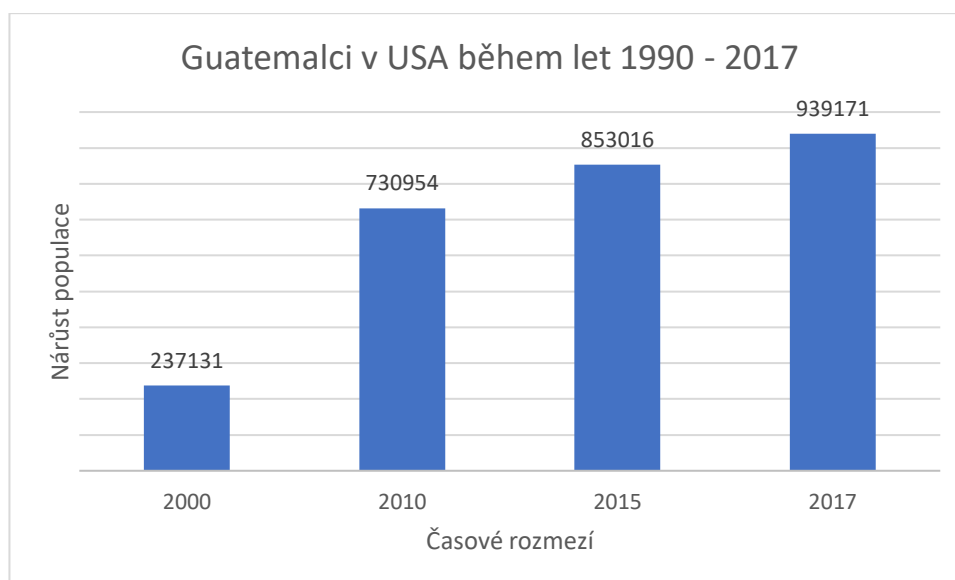

Zdroj: Noe- Bustamante, Flores a Shah (2017).

To, jak se nastavovala politika přijímání uprchlíků z těchto zemí, má souvislosti již v minulosti. Intervence USA během konfliktů v Salvadoru a Guatemale (Guatemalu sužovala válka přes 30 let, od roku 1960 do roku 1996) přispěla k tomu, že vláda USA považovala tyto státy za demokratické a samostatné. Proto během válek plošně zamítali žádosti o azyl občanům z těchto zemí (v letech 1983–1990 udělily Spojené státy azyl 3 % žadatelů mezi Salvadorci a 1,8 % žadatelů mezi Guatemalci). Desetitisíce uprchlíků byly deportovány zpátky do domovských zemí. Toto jednání ukončila až řada nových právních opatření na konci 20. let. Nejprve bylo umožněno 250 tisícům Salvadorců a Guatemalců opětovně požádat o azyl a ve stejném roce byla přijata úprava tohoto zákona a některým Salvadorcům umožnila poskytnout status dočasné ochrany v USA. V roce 1997 byl přijat balíček opatření, který umožňoval obyvatelům těchto zemí získat dočasný pobyt v USA. Podle analýzy Pew Research Center se odhaduje, že v roce 2017 v USA žilo 1,4 milionů Hispánců guatemalského původu. Guatemalci jsou šestou největší populací hispánského původu žijící ve Spojených Státech (což je asi 2 % celé

americké hispánské populace). Od roku 2000 se guatemalská populace zvýšila ze 406 tisíc na 1,4 milionu. Ve stejném období vzrostla populace narozená v zahraničí a nyní žijící v USA z 319 tisíc v roce 2000 na 864 tisíc v roce 2017. Asi 33 % Guatemalců narozených v zahraničí je v USA déle než 20 let a 27 % Guatemalců narozených v zahraničí jsou občané USA. Mezi hlavní cílové destinace Guatemalců v USA patří Florida, Texas a Kalifornie (Noe-Bustamante, Flores a Shah, 2017).

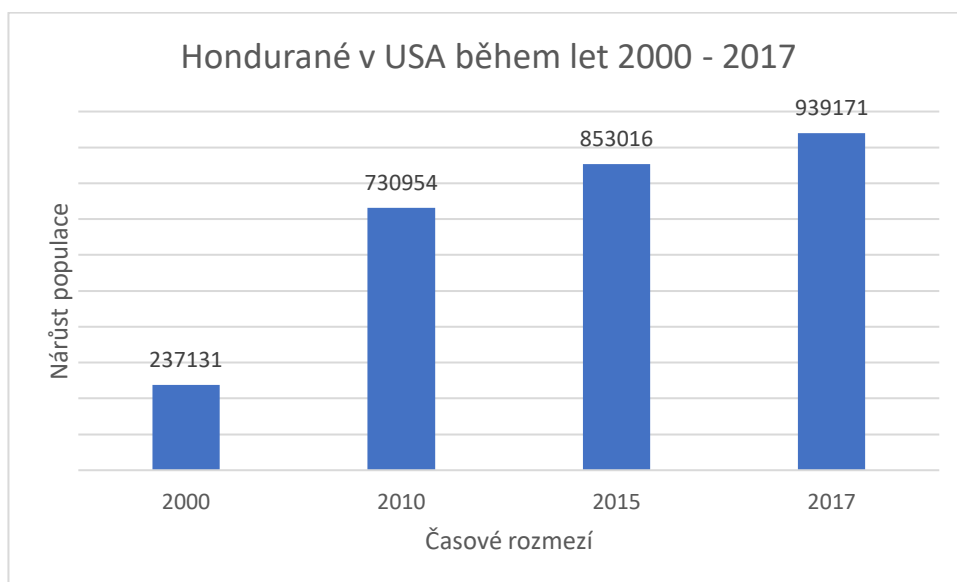
Graf 3.: Nárůst populace Guatemalců v USA během let 1990 až 2017.

Zdroj: Pew Research (2019)

Nová migrační vlna přišla po roce 2000, kdy se ještě více zintenzivnila emigrace ze Salvadoru a Guatemaly a čím dál více lidí začalo migrovat z Hondurasu. Podle analýzy Pew Research Center žilo v roce 2017 940 tisíc Hispánců honduraského původu. Hondurané jsou osmou největší populací hispánského původu žijící ve Spojených státech (což představuje 2 % americké hispánské populace). Od roku 2000 vzrostla populace lidí původem z Hondurasu z 237 tisíc na 940 tisíc. Asi 29 % Honduranů narozených v zahraničí je v USA déle než 20 let a 24 % Honduranů narozených v zahraničí jsou občané USA (Březinová, 2020).

Graf 4: Nárůst populace Honduranů v USA během let 2000 až 2017.

Zdroj: Pew Research (2019)

5.2 SHRnutí

Tuto migrační trasu označujeme jako země severního trojúhelníku – USA. Situaci způsobilo hned několik faktorů, mezi něž můžeme zařadit nefunkční demokracii po skončení studené války, nedostatek ekonomických příležitostí a znepokojivou bezpečnostní situaci. K těmto důvodům můžeme přidat ještě následky přírodních katastrof, především hurikán Mitch v roce 1998 a Iota v roce 2020 nebo ničivé zemětřesení v roce 2001. S migrací souvisí i problematika nelegálního překračování hranic, tedy bez řádného povolení od úřadů. Podle odhadů mezi lety 2000 až 2017 nelegálně překročilo hranici mezi Mexikem a USA zhruba 700 tisíc Salvadorců a asi půl milionu Guatemalců, kteří dnes žijí ve Spojených státech bez řádných dokumentů. Přistěhovalci ze zemí severního trojúhelníku se zapojují do politického života především na komunální úrovni. Komunity z Guatemaly, Hondurasu a Salvadoru v USA jsou charakteristické tím, že mají obecně nižší vzdělání a s tím souvisí i nižší příjmy, které se pohybují pod celostátním průměrem i pod průměrem mezi ostatními Hispánci žijícími v USA. Podle statistik žije až čtvrtina Guatemalců v chudobě. Tyto diaspory mají ale velký podíl na tvorbě ekonomiky v zemích svého původu díky množství zasílaných remitencí. V roce 2016 byl objem příspěvků z USA zaslaných do Salvadoru 5 milionů amerických dolarů a do Guatemaly to bylo 7,5 milionů dolarů (World Bank, 2018).

Podle analýzy Pew Research Center týkající se amerických Hispánců, druhé největší skupiny obyvatel v USA, se ukázalo, že indikátory jako například místo narození, věk nebo právní status ve Spojených státech, mají větší vliv na jejich pozici než jiné indikátory. Tyto faktory dále specifikovaly dané skupiny migrantů. Pokud se budeme dívat na migraci ze severního trojúhelníku, tedy na státy Honduras, Guatemala a Salvador, tak zjistíme, že k migraci je vedla charakteristicky podobná souhra politických a ekonomických okolností. Po vzájemném srovnání těchto zemí jsme zjistili, že je spojuje docela vysoký podíl první generace přistěhovalců v USA a s tím související otázky ohledně jejich právního postavení v zemi (Březinová, 2020).

6. DISKUZE

Existuje několik důvodů, proč lidé migrují z Latinské Ameriky, konkrétně ze zemí severního trojúhelníku, do USA, ať už jde o nucenou migraci (bezpečnostní situace) nebo o migraci dobrovolnou (sloučení rodin). Mezi hlavní důvody patří ekonomické příležitosti. Mnoho migrantů opouští své domovské země s cílem najít si lepší práci a vyšší mzdu. Doufají, že dosáhnou vyšší životní úrovně a zajistí potřeby svých rodin. Mnoho migrantů pracuje v USA za nízké mzdy v zemědělství, stavebnictví a v odvětví služeb, jako jsou restaurace a hotely. Dalším důvodem je také politická nestabilita v domovské zemi. Politické nepokoje, vládní korupce a špatná správa věcí veřejných přiměly mnoho lidí opustit své domovy a hledat bezpečnější a stabilnější životní podmínky. Jako třetí hlavní důvod můžeme považovat existenci násilí a kriminality a s tím spojenou nejistotu, zejména ve Střední Americe a v zemích Salvador, Guatemala a Honduras. Lidé tak opouští své domovy a hledají bezpečí a ochranu ve Spojených státech.

Mezi další důvody řadíme sloučení rodin, kdy rodinní příslušníci, kteří již žijí v USA, podporují své příbuzné v tom, aby se za nimi přestěhovali. Posledním důvodem jsou environmentální důvody a přírodní katastrofy. Změna klimatu, vysoké sucho, záplavy a hurikány se v posledních letech objevují čím dál častěji, což způsobuje, že lidé migrují a usazují se na místech s lepšími životními podmínkami. Celkově můžeme říct, že rozhodnutí, vedoucí k migraci jsou složitá a dlouhodobá a důvody, které vedou lidi k přesunu jsou často složité a navzájem propojené (většinou jde o propojení dvou a více faktorů). Migrace je akt stěhování z jednoho místa na druhé, často s úmyslem zůstat delší dobu. Migrace může nastat z různých důvodů, včetně ekonomických, sociálních, politických, ekologických nebo osobních důvodů. Může být vnitřní nebo vnější a může být dobrovolná nebo nucená. K dobrovolné migraci dochází, když se někdo rozhodne přestěhovat z osobních nebo ekonomických důvodů, jako je hledání lepších pracovních příležitostí, vzdělání nebo jiný životní styl. K nucené migraci na druhé straně dochází, když je někdo nucen se přestěhovat kvůli násilí, válce, pronásledování nebo ekologickým katastrofám, jako jsou sucha, záplavy nebo hurikány. Migrace je součástí lidské historie po staletí, kdy se mnoho lidí stěhuje napříč různými částmi světa a hledá lepší příležitosti a životní podmínky. Migrace není náhodný jev, ale má kořeny v historických, politických a ekonomických vztazích. Mezi ekonomické faktory, které podporují migraci, patří mzdové rozdíly mezi národy (ty země, které nabízejí vyšší

mzdy a lepší podmínky přitahují pracovní sílu ze zemí s nižšími mzdami). Dalšími faktory jsou demografické rozdíly, vazby na komunitu a etnický původ nebo na území, protože emigranti prostřednictvím svých rodin nebo známých mají informace o možnostech v cílové zemi (Sánchez – Toledo, 2009). K tomu opustit vlast může lidi vést etnické, náboženské, rasové, politické nebo kulturní utlačování. Dvěma z hlavních proměnných v rozhodování jsou pak válka nebo její hrozba a pronásledování ze strany státu. Ti, kdo před ozbrojeným konfliktem, porušováním lidských práv a pronásledováním utíkají, jsou humanitární uprchlíci. K lidem s tímto statutem přistupují jednotlivé země rozdílně, některé vstřícněji než jiné. Jako první se však tito uprchlíci povětšinou uchylují do nejbližší bezpečné země, která přijímá žádosti o azyl (Evropský parlament, 2020). To, jak a kam lidé migrují, z velké části určuje demografická situace. Rostoucí nebo naopak zmenšující se populace, stárnoucí nebo mládnoucí společnost. Vše má dopad na ekonomickou situaci země a pracovní příležitosti.

Demografická a ekonomická migrace je vázána na pracovní standardy, nezaměstnanost a celkovou kondici hospodářství dané země. To, co migranty láká, jsou vyšší platy, lepší pracovní příležitosti, vyšší životní standard nebo lepší přístup ke vzdělání. Pokud naopak v některé zemi hrozí, že se tyto věci budou zhoršovat, lidé odcházejí. (Evropský parlament, 2020).

Migrace vedla k vytvoření různých společností a kultur, kde jednotlivci mohou sdílet své zvyky, přesvědčení a zkušenosti. Migrační akt není bez problémů a migranti často čelí různým problémům, včetně sociálních, ekonomických, právních a kulturních ve svých hostitelských zemích. Existuje mnoho výzev, kterým latinskoameričtí migranti musí často čelit, když přijedou do cílové země v USA. Jednou z největších výzev je jazyk. Ačkoliv je angličtina již rozšířeným jazykem i v Latinské Americe, stále má mnoho migrujících lidí potíže s dorozumíváním. Především například během vyřizování potřebných úředních dokumentů hned po příjezdu. Kromě toho může být složité orientovat se v byrokracii související se získáváním víz, pracovních povolení a další dokumentace. Sociální integrace může být pro migranty z Latinské Ameriky rovněž výzvou, určité potíže způsobují problémy, jako jsou diskriminace a kulturní rozdíly. Integrace do nové společnosti může být náročná, ale hned v několika zemích Spojených států amerických se vytvořilo mnoho latinskoamerických komunit, které nově příchozím poskytují pomoc a podporu v různých oblastech.

Důsledky migrace jsou složité a mohou zahrnovat pozitivní i negativní dopady. Migrace může vést ke zlepšení ekonomiky a kulturní rozmanitosti, ale také k napětí nebo konfliktům ve společnosti, zatěžovat veřejné zdroje a přispívat k nerovnosti nebo sociální marginalizaci. Pokud budou imigranti ze společnosti vyčleňováni z jakéhokoliv důvodu, může docházet k vytváření ghett a jiných vyloučených komunit. Celkově obecný pohled na migraci nejen v USA je takový, že převažují negativní názory na ni. Lidé s příchodem imigrantů očekávají, že jim budou brát práci, bude se zvyšovat kriminalita v zemi nebo budou využívat jejich systém zdravotnictví a sociálních služeb. Tato práce zmiňuje oblasti, ve kterých migranti najdou v hostitelských zemích uplatnění. Jsou zaměstnáni v oblastech, kde dostávají nižší mzdu, například zemědělství, stavebnictví a v odvětví služeb, jako jsou restaurace a hotely. Co se týče kriminality, velká část migrantů opouští své domovské země právě z důvodu vysoké kriminality a strachu z násilí, což v práci uvádím i jako jeden z hlavních důvodů migrace. Nepředpokládá se tedy nárůst kriminality právě v souvislosti s příchodem imigrantů.

Vlády po celém světě přijaly politiku zaměřenou na regulaci migrace, protože hraje klíčovou roli při utváření demografického a ekonomického prostředí země. Tyto politiky se často zaměřují na vyvážení výhod a problémů migrace, včetně hraničních kontrol, pracovních povolení, vízových omezení a občanství. Celkově lze říct, že migrace je jednou z největších výzev 21. století. V dnešním světě se migrace stala celosvětovým fenoménem.

ZÁVĚR

Lze říct, že migrace z Latinské Ameriky do USA je komplexní fenomén ovlivněný především ekonomickými, politickými a sociálními faktory v regionech a ve Spojených státech. Přestože se důvody k migraci v průběhu času měnily, mnoho migrantů hledá lepší ekonomické příležitosti a únik z chudoby, násilí a politické nestability ve svých domovských zemích. Migrace přinesla do USA kulturní rozmanitost a zároveň vytvořila sociální a ekonomické výzvy. Migranti přispěli do americké společnosti různými způsoby, včetně nové pracovní síly, podnikání a kulturního obohacení. Je důležité, aby se tvůrci migračních politik zabývali základními příčinami migrace a vytvořili spravedlivé modely politiky, které mohou všem jednotlivcům poskytnout rovnocenné příležitosti k realizaci a rozvoji ve svých domovských zemích, ale i v zahraničí.

Migrace ze zemí severního trojúhelníku do USA je v posledních letech rostoucím trendem. Honduras, Guatemala a Salvador patří mezi světově nejnásilnější a nejchudší národy s vysokou mírou kriminality, násilí gangů a politickou nestabilitou. Migrační proud ze zemí severního trojúhelníku přinesl do Spojených států amerických různé pozitivní změny v americké sociální a kulturní oblasti, včetně vytvoření multikulturní hispánské společnosti v hostitelských zemích. Cílem bakalářské práce bylo přiblížit čtenářům problematiku migrace ze zemí severního trojúhelníku, tedy Hondurasu, Guatemaly a Salvadoru, nejprve pomocí obecných informací o jednotlivých zemích a oblasti severního trojúhelníku jako celku. Následně byla diskutována problematika migrace z těchto zemí. Také jsem chtěla rozšířit povědomí o bezpečnostní situaci v zemích severního trojúhelníku a problémech s pouličními gangy. Uvedla jsem nejčastější důvody migrace a také nejčastější cílové destinace v USA. Začátek mé práce jsem věnovala obecné problematice migrace a na to navázala třemi podkapitolami. V první podkapitole se věnuji imigrantům a jejich právy na pobyt, ve druhé popisují základní modely imigrační politiky a ve třetí imigrační politiku USA. V další kapitole jsem se zaměřila přímo na země severního trojúhelníku, kde nejdřív stručně popíšu obecné informace o zemích a v následujících podkapitolách jsem psala konkrétně o situaci v Hondurasu, Salvadoru a Guatemale. Čtvrtá kapitola je o vztahu migrace a bezpečnosti v severním trojúhelníku. Předposlední kapitola je o migraci ze zemí severního trojúhelníku, kde jsem i pomocí grafů a mapy ukázala vývoj počtu migrantů z Hondurasu, Salvadoru a Guatemaly do států USA. Celou pátou kapitolu jsem

zakoňčila krátkým shrnutím. Poslední, šestou, kapitolou je diskuze nad problematikou migrace z oblasti severního trojúhelníku do Spojených států.

ZDROJE

Amnesty International. *Honduras: Exercising the right to protest has a high cost for those who dare take to the streets*. In. Amnesty International. 2019. [online] Dostupné z: (<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/07/honduras-ejercer-derecho-protesta-tiene-alto-costo/>) [cit. 5. 1. 2023]

Amnesty International. *Tackling the global refugee crisis: From shirking to sharing responsibility*. October 18, 2016, Index Number: POL 40/4905/2016. [online] Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/documents/pol40/4905/2016/en/> [cit. 5. 1. 2023]

Amnesty International. *Útěk před násilím v severním trojúhelníku ve Střední Americe*. 2018. [online] Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/zprava/3992/utek-pred-nasilim-v-severnim-trojuhelniku-ve-stredni-americe> [cit. 5. 1. 2023]

ARANA, Ana. *How the Street Gangs Took Central America*. Foreign Affairs, 2005. <https://www.foreignaffairs.com/articles/central-america-caribbean/2005-05-01/how-street-gangs-took-central-america> [cit. 7. 1. 2023]

BARŠOVÁ, A. a P. BARŠA. *Přistěhovalectví a liberální stát, imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. 2005. Brno: Mezinárodní politologický ústav MU, s. 9-11. [online] Dostupné z: https://migraceonline.cz/doc/Kniha_Barsa_Barsova_Pristehovalectvi.pdf [cit. 12. 1. 2023]

BERRY, W., John. *Immigration Acculturation, and Adaptation*. 2008. In. Applied Psychology, Volume 46, Issue 1, s. 5–34. [online] Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.1997.tb01087.x> [cit. 12. 1. 2023]

BLACK, J. *Global migration indicators 2021*. International Organization for Migration (IOM), 2021, Geneva. [cit. 13.1.2023]

BŘEZINOVÁ, Kateřina. *Latinos: jiná menšina? Američtí Hispánci mezi Kennedym a Trumpem*. 2020. Metropolitní univerzita Praha. Libri, 2020. ISBN: 978-80-7638-013-4. [cit. 9. 1. 2023]

CARENS, Joseph. *Imigranti a právo na pobyt*. Přeložili Martin Brabec, Miluš Kotišová a Josef Velek. Předmluva k českému vydání Zuzana Uhde a Marek Hrubec. Vyd. 1. Praha: Filosofia, 2016. ISBN: 978-80-7007-471-8 [cit. 9. 1. 2023]

CASTLES, S. a MILLER, M.J. *The age of migration: international population movements in the modern world*. New York: Guilford Press. 1993 s. 14. [online] Dostupné z: <http://migrationmatters.me/wp-content/uploads/2016/11/AgeOfMigrationChapter1and.pdf> [cit. 16. 1. 2023]

CORNELIUS, Wayne. *Mexico: From Country of Mass Emigration to Transit State*. 2018. [online] Dostupné z: <https://publications.iadb.org/en/mexico-country-mass-emigration-transit-state> [cit. 17. 1. 2023]

CzechTrade, Ministerstvo zahraničních věcí (MZV), Zastupitelský úřad České republiky. *Guatemala*. 2022 [online] Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/guatemala-souhrnna-teritorialni-informace/2/> [cit. 17. 1. 2023]

CzechTrade, Ministerstvo zahraničních věcí (MZV), Zastupitelský úřad České republiky. *Honduras*. 2022 [online] Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/honduras-souhrnna-teritorialni-informace/2/> [cit. 17. 1. 2023]

CzechTrade, Ministerstvo zahraničních věcí (MZV), Zastupitelský úřad České republiky. *Salvador*. 2022 [online] Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/salvador-souhrnna-teritorialni-informace/2/> [cit. 17. 1. 2023]

ČLOVĚK V TÍSNI. 2022. *Uprchlíci v číslech*. [online] Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/migracni-statistiky-4518gp> [cit. 22. 1. 2023]

DOSEDĚL, Viktor. *Imigrační politika České republiky*. Diplomová práce. 2012. Univerzita Palackého v Olomouci. [online] Dostupné z: <https://theses.cz/id/5o2o2r/1604476> [cit. 22. 1. 2023]

DRBOHLAV, D., UHEREK, Z. *Reflexe migračních teorií*. Geografie–Sborník České geografické společnosti. s. 125-141. 2007. [online] Dostupné z: https://geografie.cz/media/pdf/geo_2007112020125.pdf. [cit. 1.2. 2023]

ESPACH, Ralph and Daniel Haering. *Border Insecurity in Central America's Northern Triangle*. 2012. Washington, DC: Migration Policy Institute. [online] Dostupné z: <https://www.migrationpolicy.org/research/rmsg-centam-border-insecurity> [cit. 27. 1. 2023]

Evropský parlament. *Fakta a čísla o Evropské unii. Latinská Amerika a Karibik*. [online] Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/176/latinska-amerika-a-karibik> [cit. 6. 2. 2023]

Evropský parlament. *Migrace: Proč lidé opouštějí své domovy?* 2020. [online] Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/world/20200624STO81906/migrace-proc-lide-opousteji-sve-domovy> [cit. 6.2.2023]

FARAH, Douglas. *Central America's Northern Triangle: A Time for Turmoil and Transitions*. 2013. PRISM, vol. 4, no. 3, pp. 88–109. [online] JSTOR, Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/26469830#metadata_info_tab_contents. [cit. 10. 2. 2023]

FRYDLEWICZ, Jiří. *Berou domy, auta i lidské životy. Prohlédněte si nejničivější hurikány, které kdy zasáhly USA*. 2019. In. e15 [online] Dostupné z: <https://www.e15.cz/zahranicni/berou-domy-auta-i-lidske-zivoty-prohlednete-si-nejnicivejsi-hurikany-ktere-kdy-zasahly-usa-1361927> [cit. 9. 2. 2023]

Glossary of statistical terms: Long-term migrants. OECD [online]. 2001 Dostupné z: <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=1562>. [cit. 10. 3. 2023]

Honduras: NATIONAL NATIONAL ECONOMIC PROFILE [online]. Hospodářská komise pro Latinskou Ameriku a Karibik. [online] Dostupné z: <https://statistics.cepal.org/portal/cepalstat/index.html?lang=en> [cit. 27. 2. 2023]

HORST, O. H., Griffith, William J., Stansifer, Charles L. and Anderson, Thomas P. *Guatemala*. In. Encyclopedia Britannica. 2022 [online] Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Guatemala> [cit. 6. 2. 2023]

HRABÁLEK, Martin. *Pouliční gangy jako bezpečnostní problém severní části Střední Ameriky*. 2015. Geografické rozhledy 5/14-15 [online]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/319955073_Poulicni_gangy_jako_bezpecnostni_problem_severni_casti_Stredni_Ameriky [cit. 18. 2. 2023]

- HRUBÁ, Jana. *Migrace do USA po roce 1989*. Bakalářská práce. 2016. Olomouc. [online] Dostupné z: <https://theses.cz/id/gqhu2p/19394165> [cit. 12. 2. 2023]
- iRozhlas. *Nejvyšší počet migrantů za patnáct let. Hranice do Spojených států se pokusilo překročit 171 tisíc lidí*. 2021. [online] Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/migrace-imigrant-hranice-usa-mexiko_2104031711_aur [cit. 6. 3. 2023]
- JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. 2.vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN: 978-80-7367-269-0. [cit. 6. 1. 2023]
- KENNEDY, Elizabeth. *No Childhood Here: Why Central American Children are Fleeing their Homes?* 2014. American Immigration Council. [online] Dostupné z: <https://www.americanimmigrationcouncil.org/research/no-childhood-here-why-central-american-children-are-fleeing-their-homes> [cit. 12. 3. 2023]
- KOZÁK, Kryštof. *Zahraniční politika USA na začátku 21. století*. AMO. 2009. ISBN: 978-80-87092-11-8. In: https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2015/11/amo_usa-web.pdf [cit. 19. 2. 2023]
- KUČEROVÁ, Michaela. *Prezidentské volby v Hondurasu: Jak si povede první žena v čele státu?* 2022. In. Centrum pro lidská práva a demokracii. [online] Dostupné z: <https://www.centrumlidskaprava.cz/prezidentske-volby-v-hondurasu-jak-si-povede-prvni-zena-v-cele-statu> [cit. 13. 3. 2023]
- MANOUŠEK, Petr. *Proč se zajímat o severní trojúhelník*. 2018. In. iTrade news. [online] Dostupné z: <https://itradenews.cz/exportni-sance/597/proc-se-zajimat-o-severni-trojuhelnik> [cit. 1. 2. 2023]
- MENJÍVAR, Cecilia. Central Americans. In: OBOLER a GONZÁLEZ, c. d., vol. 1, s. 131–134. [cit. 26. 2. 2023]
- Migration data portal. *Migrants death and disaperances*. 2021. [online] Dostupné z: <https://www.migrationdataportal.org/themes/migrant-deaths-and-disappearances> [cit. 25. 2. 2023]
- MONCADA, R, J. Roberto, Woodward, Ralph Lee and Clegern, Wayne M. *Honduras* In. Encyclopedia Britannica. 2022. [online] Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Honduras> [cit. 25. 2. 2023]

- NOE-BUSTAMANTE, Luis, FLORES, Antonio a SHAH, Sono. *Facts on Hispanics of Salvadoran origin in the United States, 2017. Origin country-specific fact sheets.* Washington D. C.: PEW RESEARCH CENTER. [online] Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/hispanic/fact-sheet/u-s-hispanics-facts-on-guatemalan-origin-latinos/> [cit. 14. 1. 2023]
- NOE-BUSTAMANTE, Luis, FLORES, Antonio a SHAH, Sono. *Facts on Hispanics of Salvadoran origin in the United States, 2017. Origin country-specific fact sheets.* Washington D. C.: PEW RESEARCH CENTER. [online] Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/hispanic/fact-sheet/u-s-hispanics-facts-on-honduran-origin-latinos/> [cit. 14. 1. 2023]
- NOE-BUSTAMANTE, Luis, FLORES, Antonio a SHAH, Sono. *Facts on Hispanics of Salvadoran origin in the United States, 2017. Origin country-specific fact sheets.* Washington D. C.: PEW RESEARCH CENTER. [online] Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/hispanic/fact-sheet/u-s-hispanics-facts-on-salvadoran-origin-latinos/> [cit. 14. 1. 2023]
- NOVOTNÁ, Barbora. 2023. *Aktuální vývoj migrace v EU.* In. Euroskop.cz [online] Dostupné z: <https://euroskop.cz/2023/02/06/aktualni-vyvoj-migrace-v-eu/> [cit. 26. 3. 2023]
- PALÁT, Milan. *Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii.* Ostrava: KEY Publishing, 2013, s. 13. [cit. 17. 3. 2023]
- PETRUSEK, Miroslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník.* Praha: Karolinum, 1996, s. 224. [cit. 30. 3. 2023]
- RÁKOCZYOVÁ, Miroslava, Robert TRBOLA. *Lokální strategie integrace cizinců v ČR I.* Praha: VÚPSV, 2008. ISBN 978-80-7416-006-6. [cit. 6. 1. 2023]
- SANDU, Georgiana. *Přistěhovalecká politika.* 2022. [online] Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/152/immigration-policy> [cit. 28. 1. 2023]
- SAVENIJE, W., van den BROGH, C. 2014. *Anti-gang policies and gangresponses in the Northern Triangle.* In. The Brooker. [online] Dostupné z: <https://www.thebrokeronline.eu/anti-gang-policies-and-gang-responses-in-the-northern-triangle-d7/> [cit. 29. 3. 2023]

SÁNCHEZ-TOLEDO, A. *MIGRACIÓN Y DESARROLLO. EL CASO DE AMÉRICA LATINA*. Contribuciones a las Ciencias Sociales. 2009. [online] Dostupné z: <https://www.eumed.net/rev/cccss/06/acst.htm>. [cit. 1.2. 2023]

SCHULTZE-KRAFT, M., Flemion, Philip F., Browning, David G. and Varela, René Santamaria. *El Salvador*. In. Encyclopedia Britannica. 2022. [online] Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/El-Salvador> [cit. 29. 3. 2023]

The Economics Inteligence. Turks and Caicos Islands.2017 [online] Dostupné z: <https://country.eiu.com/article.aspx?articleid=1175884101&Country=Turks%20and%20Caicos%20Islands&topic=Economy> [cit. 3. 1. 2023]

The factbook: Honduras. 2019. In. Central Intelligence Agency. [online] Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20200515044500/https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ho.html> [cit. 9. 1. 2023]

THE WORLD FACTBOOK. [online] Dostupné z: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/guatemala/> [cit. 11. 2. 2023]

THE WORLD FACTBOOK. [online] Dostupné z: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/el-salvador/> [cit. 11. 2. 2023]

TOMEŠOVÁ, Gabriela. *Mezistátní migrace v Latinské Americe*. Bakalářská práce. 2012. Olomouc. [online] Dostupné z: <https://theses.cz/id/nim3ts/1967435> [cit. 5. 1. 2023]

Velvyslanectví USA v České republice. 2023. [online] Dostupné z: <https://cz.usembassy.gov/cs/our-relationship-cs/politika-historie/o-usa/usa-prijimaji-nejvetsi-pocet-presidlenych-uprchliku/> [cit. 14. 1. 2023]

VOGT, Wendy A. *Crossing Mexico: Structural Violence and the Commodification of Undocumented Central American Migrants*. 2013. American Ethnologist 40.4: 764–780. [online] Dostupné z: https://www.academia.edu/5073265/Crossing_Mexico_Structural_violence_and_the_commodification_of_undocumented_Central_American_migrants [cit. 31. 3. 2023]

WILLIAMS, Claire. *Why Families Flee: A Study Of Family Migration Patterns From the Northern Triangle of Central America* (2020). Honors Theses. 1544. Dostupné z: https://egrove.olemiss.edu/hon_thesis/1544 [cit. 31. 3. 2023]

WITHOL DE WENDEN, Catherine. *Atlas migrace*. Vyd.1. Lingea. 2020. ISBN: 978-80-7508-627-3. [cit. 31. 3. 2023]

WORLD BANK, *Record high remittances to low – and middle-income countries in 2017*. 2018. [online] Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2018/04/23/record-high-remittances-to-low-and-middle-income-countries-in-2017> [cit. 18. 3. 2023]

ZIMMERMANN, K, BAUER, F, LOFSTORM, T, K. *Immigration Policy, Assimilation of Immigrants and Natives' Sentiments Towards Immigrants: Evidence from 12 Oecd-Countries*. IZA Discussion Paper No. 187. 2000. [online] [cit. 17.3. 2023] Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.251988>.

Ženevská úmluva – Úmluva o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951, ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna 1967, publikována pod č. 208/1993 Sb. [online] Dostupné z: https://www.unhcr.org/cz/wp-content/uploads/sites/20/2016/12/Umluva_1951_a_Protokol_1967.pdf [cit. 14. 2. 2023]